

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทย

ตารางเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศกับกฎหมายไทย

ประเด็น	สหราชอาณาจักร	เครือรัฐออสเตรเลีย	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	สาธารณรัฐเกาหลี	สหภาพยุโรป	ประเทศไทย
1. การลงทะเบียน สุนัข	มีการลงทะเบียน สุนัข เช่น ชื่อของ สุนัข อายุ เพศ หมายเลข ไมโครชิป ชื่อ ที่ อยู่รหัสไปรษณีย์ หมายเลข โทรศัพท์และ ไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ ของเจ้าของสุนัข	มีการลงทะเบียน สุนัข เช่น ชื่อของ สุนัข อายุ เพศ หมายเลข ไมโครชิป ชื่อ ที่อยู่รหัสไปรษณีย์ หมายเลขโทรศัพท์ และไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์ของ เจ้าของสุนัข	มีการลงทะเบียน สุนัขในรูปแบบ ของใบอนุญาต สำหรับสุนัข		มีการลงทะเบียน สัตว์โดย รายละเอียด เป็นไปตามคำสั่ง ของ The Ministry of Agriculture, Food and Rural Affairs	มีเอกสารแสดง ตัวตน โดยมี รายละเอียดที่ สำคัญ เช่นเดียวกับกร ลงทะเบียนสุนัข ได้แก่ ชนิด สาย พันธุ์ เพศ สีและ วัน เดือน ปีเกิด ของสุนัข ชื่อ ข้อมูลการติดต่อ และลายเซ็นของ เจ้าของสุนัข เป็นต้น	มีการลงทะเบียน สุนัขตาม ข้อบัญญัติ ท้องถิ่น เช่น ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร เรื่องการควบคุมการ เลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. 2548

ประเด็น	สหราชอาณาจักร	เคิร์ริรัฐออสเตรเลีย	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	สาธารณรัฐเกาหลี	สหภาพยุโรป	ประเทศไทย
2. เครื่องหมายแสดงตัวตนสำหรับสุนัข	สำหรับการดูแลสุนัขชั่วคราว (Providing day care for dogs) หากสุนัขออกนอกที่พักต้องสวมป้ายแสดงตัวตนสุนัขซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับเจ้าของ	สุนัขต้องมีป้ายการลงทะเบียนสำหรับติดตัวสุนัข			สัตว์ต้องมีป้ายการลงทะเบียนสำหรับติดตัวสัตว์โดยป้ายต้องแสดงตัวตนรวมถึงข้อมูลของเจ้าของสัตว์นั้น	สุนัขต้องทำเครื่องหมายติดบนตัวสุนัขซึ่งมองเห็นได้อย่างชัดเจน	เจ้าของสุนัขจัดทำปลอกคอหรือสัญลักษณ์เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของสุนัขตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประจักษ์ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2550

ประเด็น	สหราชอาณาจักร	เครือรัฐออสเตรเลีย	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	สาธารณรัฐเกาหลี	สหภาพยุโรป	ประเทศไทย
3. ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสุนัขเลี้ยง	ค่าสินไหมทดแทนเชิงไทย ในกรณีต่าง ๆ เช่น สำหรับคดีที่เจ้าพนักงานของรัฐใช้อำนาจตามอำเภอใจ คดีที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ เป็นต้น	ค่าสินไหมทดแทนเชิงไทย ใช้กับกรณีผู้กระทำผิดตนาร้ายและได้แสดงออกซึ่งความดูหมิ่นเกลียดชังโดยไม่คำนึงสิทธิของผู้อื่นและกรณีอื่น ๆ					ค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายอันเกิดจากสุนัข เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 438 ซึ่งค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวไม่รวมถึงค่าสินไหมทดแทนเชิงลงโทษ

ประเด็น	สหราชอาณาจักร	เครือรัฐอิสระ	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	สาธารณรัฐเกาหลี	สหภาพยุโรป	ประเทศไทย
4. ค่าธรรมเนียมในการลงทะเบียนสุนัข		มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัขและยกเว้นการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัขสำหรับสุนัขประเภท เช่น สุนัขที่ได้รับการฝึกฝนโดยตัวแทนขององค์กรที่กำหนด สุนัขช่วยเหลือความพิการของบุคคล	ค่าธรรมเนียมแบ่งประเภทตามอายุของสุนัข การกำหนดจำนวนสุนัขและจำนวนสุนัข	เจ้าของสุนัขจะต้องเสียภาษีใบอนุญาตสำหรับสุนัข	ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับภาระเบ็ดเตล็ดให้เป็นไปตามคำสั่งของ The Ministry of Agriculture, Food and Rural Affairs		ปัจจุบันไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสุนัขหรือบุคคลผู้รับเลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของสุนัข

ประเด็น	สหราชอาณาจักร	เครือรัฐออสเตรเลีย	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	สาธารณรัฐเกาหลี	สหภาพยุโรป	ประเทศไทย
5. โทษทางอาญา ของเจ้าของสุนัข	ความรับผิดชอบ เจ้าของสุนัขหาก นำสุนัขสายพันธุ์ อันตรายออกไปยัง ที่สาธารณะและ ก่อให้เกิดความ เสียหาย	ผู้ควบคุมสุนัขต้อง รับผิดชอบหากสุนัข ก่อให้เกิดความ เสียหายหรือสุนัขทำ ร้ายบุคคลอื่น ผู้ ควบคุมสุนัขต้องรับ ผิด	กำหนดความผิด ของเจ้าของสุนัข ไว้หลายประการ เช่น เจ้าของสุนัข มีความผิด หาก สุนัขวิ่งไล่บุคคล อื่น ขานพาทนะ หรือจักรยานไป ตามทาง สาธารณะและ หากสุนัขทำร้าย ผู้อื่นเจ้าของสุนัข มีความผิด		เจ้าของหรือผู้ดูแล สุนัขทั้งสี่ตัวของ ตนเองต้องระวาง โทษตามกฎหมาย		ตามประมวล กฎหมายอาญา กำหนดความรับผิด ของเจ้าของสุนัขใน กรณีสุนัขเป็นสัตว์ดุ หรือสัตว์ร้าย ก่อให้เกิดความ เสียหาย

ประเด็น	สหราชอาณาจักร	เคิร์ดรัฐอิสระเคอร์ดิสถาน	สาธารณรัฐสิงคโปร์	ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์	สาธารณรัฐเกาหลี	สหภาพยุโรป	ประเทศไทย
6.อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับสุนัข					หากสุนัขสายพันธุ์อันตรายทำให้บุคคลอื่นบาดเจ็บเจ้าหน้าที่อาจกักสุนัขสายพันธุ์อันตรายตัวนั้น		ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโพประจักษ์ เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2550 และข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง เรื่องการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. 2561 ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานกักกันสุนัขที่พบในที่หรือทางสาธารณะโดยไม่ปรากฏเจ้าของสุนัข

ภาคผนวก ข

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรม (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ...
(การขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง) โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้เสนอ
เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2561

ร่าง

พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.¹

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเพิ่มความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์และเป็นการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ และเพิ่มบทบาทหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ...”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

¹ที่มา : กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ... (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.lawamendment.go.th/index.php/laws-department/item/1273-2018-07-18-04-03-08>. [2562, 22 พฤษภาคม].

มาตรา ๓ ให้เพิ่มบทนิยาม “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” ระหว่างบทนิยามคำว่า “สัตว์แพทย์” และคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกัน การทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

- (๑) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๒) นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล
- (๓) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
- (๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร
- (๕) นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา
- (๖) ผู้บริหารองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นหมวด ๕/๑ การขึ้นทะเบียนสัตว์ มาตรา ๒๑/๑ มาตรา ๒๑/๒ และมาตรา ๒๑/๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

“มาตรา ๒๑/๑ เพื่อประโยชน์ในการจัดสวัสดิภาพสัตว์และความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ รวมถึงการป้องกันแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งสัตว์ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เจ้าของสัตว์มาแจ้งขอขึ้นทะเบียนสัตว์

การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจกำหนดประเภท ชนิด เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ รวมถึงมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับการขึ้นทะเบียนสัตว์ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการแจ้งรายการขอขึ้นทะเบียนให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำนึงถึงบริบทของแต่ละท้องถิ่น

ในการขึ้นทะเบียนและการทำเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ราชการส่วนท้องถิ่นจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากเจ้าของสัตว์ด้วยก็ได้ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๑/๒ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑/๑ กรณีสัตว์ที่อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานของรัฐ หรือสถานสงเคราะห์สัตว์ที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๑๔ การขึ้นทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแบบการแจ้งรายการการขึ้นทะเบียนสัตว์เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๑/๓ บรรดาค่าธรรมเนียมและค่าปรับตามความผิดในหมวดนี้ให้เป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๒/๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

“มาตรา ๓๒/๑ เจ้าของสัตว์ผู้ฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๑/๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกข้อความตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียวให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีหรือเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นแล้วแต่กรณี มีอำนาจเปรียบเทียบได้

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในระยะเวลาอันสมควรแต่ไม่เกินสิบห้าวัน ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ถ้าผู้ต้องหาไม่ยินยอมตามที่เปรียบเทียบ หรือเมื่อยินยอมแล้วไม่ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคสอง ให้ดำเนินคดีต่อไป”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๗

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

อัตราค่าธรรมเนียม

(๑) คำร้องขอขึ้นทะเบียน	ฉบับละ	๕๐	บาท
(๒) สมุดประจำตัวสัตว์	ฉบับละ	๑๐๐	บาท
(๓) เครื่องหมายประจำตัวสัตว์	ตัวละ	๓๐๐	บาท

ภาคผนวก ค
กฎหมายท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข
พ.ศ. ๒๕๕๘

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายประกอบกับมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ กรุงเทพมหานครโดยความเห็นชอบของสภากรุงเทพมหานครจึงตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๕๘”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้ตราไว้แล้ว ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ ให้ใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้แทน

ข้อ ๔ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้มีให้ใช้บังคับแก่สุนัขของทางราชการ

ข้อ ๕ ในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

“การปล่อยสุนัข” หมายความว่า การสละการครอบครองสุนัข หรือปล่อยให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุม

“เจ้าของสุนัข” หมายความว่า ผู้ครอบครองสุนัข หรือผู้ให้อาหารสุนัขเป็นประจำด้วย

“สถานที่เลี้ยง” หมายความว่า กรง ที่ขัง หรือที่เลี้ยงอื่นที่มีการควบคุมของเจ้าของสุนัข

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

หน้า ๑๑

เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๑๔๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๗ ธันวาคม ๒๕๔๘

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

“ที่หรือทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของเอกชน และประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือสัญจรได้

“สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า อุจจาระหรือปัสสาวะ และให้หมายรวมถึงสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

“ใบรับรอง” หมายความว่า ใบรับรองรูปพรรณสัณฐานสุนัขและการจัดทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การฝังไมโครชิป เป็นต้น ซึ่งออกโดยสถานพยาบาลสัตว์ในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์

“การจดทะเบียนสุนัข” หมายความว่า การนำสุนัขหรือใบรับรองไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายละเอียดรูปพรรณสัณฐานของสุนัขและรหัสไมโครชิป พร้อมจัดทำบัตรประจำตัวสุนัข

“สุนัขควบคุมพิเศษ” หมายความว่า

(๑) สุนัขสายพันธุ์ที่ดุร้าย เช่น พิทบูลเทอเรีย บูลเทอเรีย สเลฟฟอร์ดเชอร์บูลเทอเรีย รอทไวเลอร์ และฟีล่าบราซิลเรียโร เป็นต้น

(๒) สุนัขที่มีประวัติทำร้ายคน หรือพยายามทำร้ายคน

ข้อ ๖ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครรักษาการตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้ และให้มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๗ ให้กรุงเทพมหานครเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข

ข้อ ๘ ห้ามมิให้ผู้ใดปล่อยสุนัขในที่หรือทางสาธารณะ หรือในที่อื่นใดในเขตกรุงเทพมหานครโดยเด็ดขาด

หน้า ๑๒
 เล่ม ๑๒๒ ตอนที่พิเศษ ๑๔๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๗ ธันวาคม ๒๕๔๘

หมวด ๒
 การจดทะเบียนสุนัข

ข้อ ๕ เจ้าของสุนัขต้องนำสุนัขหรือใบรับรองแล้วแต่กรณีไปจดทะเบียน ณ สถานที่ที่กำหนดไว้ตามข้อ ๑๐ ภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันที่สุนัขเกิดหรือภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นำสุนัขมาเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปทำการแทนก็ได้

ข้อ ๑๐ การจดทะเบียนสุนัขที่สำนักงานเขตพื้นที่ หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด ให้นำใบรับรองมาแสดงโดยไม่ต้องนำสุนัขมาด้วย

การจดทะเบียนสุนัขที่กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด จะนำสุนัขหรือใบรับรองอย่างหนึ่งอย่างใดมาจดทะเบียนก็ได้

แบบใบรับรองและค่าของจดทะเบียนสุนัข ให้เป็นไปตามแบบที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

ข้อ ๑๑ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของค่าของจดทะเบียนสุนัขแล้วปรากฏว่าหลักฐานถูกต้องให้ออกบัตรประจำตัวสุนัขตามแบบที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

ข้อ ๑๒ ในกรณีดังต่อไปนี้ให้ดำเนินการภายในสามสิบวัน

(๑) เมื่อมีการย้ายที่อยู่ของสุนัข ให้เจ้าของสุนัขแจ้งต่อหน่วยงานที่รับจดทะเบียน กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

(๒) เมื่อบัตรประจำตัวสุนัขสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้เจ้าของสุนัขแจ้งต่อหน่วยงานที่รับจดทะเบียน กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนดเพื่อทำบัตรประจำตัวสุนัขใหม่

(๓) ในกรณีที่สุนัขที่ไม่ใช่สุนัขควบคุมพิเศษทำร้ายคนหรือพยายามทำร้ายคน ให้เจ้าของสุนัขแจ้งต่อหน่วยงานที่รับจดทะเบียน กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนดเพื่อเปลี่ยนสาระสำคัญของบัตรประจำตัวสุนัข

ในกรณีที่สุนัขทำร้ายคน ให้เจ้าของสุนัขแจ้งต่อหน่วยงานที่รับจดทะเบียน กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนดโดยไว้มั่งกษา

หน้า ๑๓

เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๑๔๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๗ ธันวาคม ๒๕๔๘

ข้อ ๑๓ ในกรณีที่สุนัขตาย เจ้าของสุนัขต้องแจ้งต่อหน่วยงานที่จดทะเบียนไว้ กองสัตวแพทย์ สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนดภายในสามสิบวัน ตามแบบที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่สุนัขหาย เจ้าของสุนัขต้องแจ้งต่อหน่วยงานที่จดทะเบียนไว้ กองสัตวแพทย์ สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนดภายในสามวัน นับแต่วันที่ทราบ หากเจ้าของสุนัขพบสุนัขที่หายแล้ว ต้องแจ้งให้หน่วยงานที่จดทะเบียนไว้ กองสัตวแพทย์ สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครทราบภายในสามวัน

ข้อ ๑๕ การแจ้งตามข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ เจ้าของสุนัขอาจแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน หรือวิธีการอื่นใด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

หมวด ๓ การควบคุมการเลี้ยงสุนัข

ข้อ ๑๖ ในการเลี้ยงสุนัข เจ้าของสุนัขต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) จัดสถานที่เลี้ยงตามความเหมาะสมของสุนัข โดยมีขนาดเพียงพอแก่การดำรงชีวิตของสุนัข มีแสงสว่างและการระบายอากาศที่เพียงพอ มีระบบการระบายน้ำและกำจัดสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะ

กรณีเป็นสุนัขควบคุมพิเศษจะต้องเลี้ยงในสถานที่ หรือกรงที่สุนัขไม่สามารถเข้าถึงบุคคลภายนอก และมีป้ายเตือนให้ระมัดระวังโดยสังเกตได้อย่างชัดเจน

(๒) ควบคุมสุนัขมิให้ออกนอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุม

(๓) ควบคุมดูแลสุนัขมิให้ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ เช่น ก่อให้เกิดเสียงดังติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ๆ เป็นต้น

(๔) รักษาสถานที่เลี้ยงสุนัขให้สะอาดอยู่เสมอ จัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะเป็นประจำ ไม่ปล่อยให้เป็นที่สะสมหมักหมมจนเกิดกลิ่นเหม็นรบกวนผู้ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

(๕) ต้องรับผิดชอบต่อความเป็นอยู่ของสุนัข เช่น เรื่องอาหาร ความสะอาด เป็นต้น ถ้าเจ้าของสุนัขไม่สามารถเลี้ยงสุนัขได้เป็นการชั่วคราว จะต้องจัดให้มีผู้ดูแลความเป็นอยู่ของสุนัขให้เป็นปกติสุข

(๖) เมื่อสุ่มตาย เจ้าของสุ่มจะต้องกำจัดซากสุ่มให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันมิให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงหรือสัตว์นำโรค ทั้งนี้ โดยวิธีที่ไม่ก่อเหตุรำคาญ และไม่เป็นเหตุให้เกิดการปนเปื้อนของแหล่งน้ำ

(๗) จัดให้มีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในสุ่ม เพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสุ่มมาสู่คน

(๘) ในกรณีที่มิเหตุควรสงสัยว่า สุ่มที่เลี้ยงเป็นโรคอันอาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพของประชาชน ให้เจ้าของสุ่มแยกกักสุ่มนั้นไว้ต่างหาก และแจ้งให้หน่วยงานที่จดทะเบียนไว้ กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด ทราบ และต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของสัตวแพทย์

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ข้อ ๑๖ ห้ามมิให้ผู้ใดเลี้ยงสุ่มในที่หรือทางสาธารณะ หรือในที่ของบุคคลอื่นโดยปราศจากความยินยอม

ข้อ ๑๗ เจ้าของสุ่มมีหน้าที่กำจัดสิ่งปฏิกูลอันเกิดจากสุ่มในที่หรือทางสาธารณะ หรือในที่อื่นใดในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทันที

ข้อ ๑๘ หากเจ้าของสุ่มไม่ประสงค์จะเลี้ยงดูสุ่มอีกต่อไป ต้องมอบสุ่มพร้อมบัตรประจำตัวสุ่มให้กับบุคคลอื่น และเจ้าของใหม่จะต้องแจ้งหน่วยงานที่จดทะเบียนไว้ กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย หรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันรับมอบสุ่ม

หากเจ้าของสุ่มไม่สามารถหาเจ้าของใหม่ได้ จะต้องมอบสุ่มให้กรุงเทพมหานครดูแล โดยเสียค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูตามที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครกำหนด

หมวด ๔

การนำสุ่มออกนอกสถานที่เลี้ยง

ข้อ ๒๐ ผู้ใดนำสุ่มออกนอกสถานที่เลี้ยง ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) พกบัตรประจำตัวสุ่มและต้องแสดงบัตรประจำตัวสุ่มเมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เรียกตรวจ

หน้า ๑๕

เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๑๔๐ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๗ ธันวาคม ๒๕๔๘

(๒) ผู้กสายลากงงสุนัขที่แข็งแรงและจับสายลากงงตลอดเวลา ในกรณีที่เป็นสุนัขควบคุมพิเศษต้องใส่อุปกรณ์ครอบปากและจับสายลากงงห่างจากตัวสุนัขไม่เกินห้าสิบเซนติเมตรตลอดเวลา

ความใน (๒) มิให้ใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ขณะที่สุนัขอยู่ในระหว่างการประกวด การแสดงหรือการประกอบกิจกรรมอื่นใดในทำนองเดียวกัน แต่ผู้จัดงานจะต้องมีมาตรการในการป้องกันสุนัขมิให้ทำร้ายคน

(๒) ขณะที่สุนัขอยู่ในการฝึกหัด แต่ผู้ฝึกจะต้องมีมาตรการในการป้องกันสุนัขมิให้ทำร้ายคน

(๓) ขณะที่สุนัขอยู่ในกรง ที่ขัง หรือเครื่องควบคุมอื่นใดที่มั่นคงแข็งแรงเพียงพอที่จะป้องกันมิให้สุนัขเข้าถึงบุคคลภายนอก

ข้อ ๒๑ ให้บุคคลอายุต่ำกว่าสิบห้าปี หรือเกินกว่าหกสิบห้าปี นำสุนัขควบคุมพิเศษออกนอกสถานที่เลี้ยง เว้นแต่จะอยู่ในกรง ที่ขัง หรือเครื่องควบคุมอื่น ที่มั่นคงแข็งแรง เพียงพอที่จะป้องกันสุนัขมิให้เข้าถึงบุคคลภายนอก

หมวด ๕

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๒๒ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พบสุนัขในที่หรือทางสาธารณะ ในเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข อันเป็นการฝ่าฝืนข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่กักสัตว์ดังกล่าวไว้ และให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๒๓ เจ้าของสุนัขต้องอำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

ข้อ ๒๔ เจ้าของสุนัขต้องแสดงข้อมูล หลักฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับสุนัข เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ร้องขอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

ข้อ ๒๕ ในกรณีที่มิมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัข พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องไม่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ร้องเรียน และเจ้าของสุนัขต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่ คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข

ข้อ ๒๖ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร มีโทษตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

หน้า ๑๖
เล่ม ๑๒๒ ตอนพิเศษ ๑๔๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๗ ธันวาคม ๒๕๔๘

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๗ เจ้าของสุนัขที่เลี้ยงสุนัขไว้ก่อนวันที่ซื้อบัญชีกรุงเทพมหานครนี้มีผลใช้บังคับ
ต้องจดทะเบียนสุนัขให้แล้วเสร็จภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ซื้อบัญชีกรุงเทพมหานครนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ ๒๘ หากเจ้าของสุนัขไม่ประสงค์จะเลี้ยงสุนัขอีกต่อไป อาจมอบสุนัขให้กรุงเทพมหานคร
ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ซื้อบัญชีกรุงเทพมหานครนี้มีผลใช้บังคับและให้ได้รับยกเว้น
ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายตามข้อ ๑๕

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๘

อภิรักษ์ โกษะโยธิน

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดมาตรการในการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัขในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ป้องกันเหตุเดือดร้อนรำคาญ อันตรายจากการเลี้ยงสุนัข ตลอดจนอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสุนัข ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องตราเป็นข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ประกอบกับมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงจำเป็นต้องตราข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครนี้

ระเบียบกรุงเทพมหานคร
 ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข

พ.ศ. ๒๕๕๐

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกอบกับข้อ ๖ ข้อ ๑๐ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ และข้อ ๑๖ แห่งข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๔๘ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจึงกำหนดระเบียบขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ. ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“สัตว์แพทย์” หมายความว่า ข้าราชการกรุงเทพมหานครซึ่งดำรงตำแหน่งนายสัตวแพทย์หรือสัตวแพทย์ที่ได้รับอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ชั้น ๑

“ใบรับรอง” หมายความว่า ใบรับรองรูปพรรณสัณฐานสุนัขและการจัดทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น การฝังไมโครชิป เป็นต้น ซึ่งออกโดยสถานพยาบาลสัตว์ในเขตกรุงเทพมหานครที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์

ข้อ ๕ ให้ปลัดกรุงเทพมหานครรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๖ การจดทะเบียนสุนัขประกอบด้วยสองขั้นตอนนี้ ได้แก่

หน้า ๒๕

เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๘๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ขั้นตอนที่ ๑ การทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร 'ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้' เช่น การฝังไมโครชิป เป็นต้น จากสัตวแพทย์ หรือมอออกใบรับรอง

ขั้นตอนที่ ๒ ให้เจ้าของสุนัขแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อบันทึกรายละเอียดรูปพรรณ สัตถุานของสุนัขและรหัสไมโครชิป รายละเอียดเจ้าของสุนัข สถานที่ที่สุนัขอาศัย หรือมอออก บัตรประจำตัวสุนัข

ข้อ ๗ การดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ หากเจ้าของสุนัขไม่สามารถ ดำเนินการเองได้สามารถมอบอำนาจให้ผู้อื่นดำเนินการแทน โดยต้องมีหนังสือมอบอำนาจมาแสดงต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่

ข้อ ๘ กำหนดแบบในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ดังต่อไปนี้

(๑) แบบใบรับรอง (แบบ คลส.๑)

(๒) แบบคำขอจดทะเบียนสุนัข (แบบ คลส.๒)

(๓) แบบบัตรประจำตัวสุนัข (แบบ คลส.๓)

(๔) แบบเอกสารคำขอเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของสุนัข (แบบ คลส.๔)

หมวด ๒

การออกใบรับรอง

ข้อ ๙ สุนัขที่ต้องจดทะเบียน ได้แก่

(๑) สุนัขที่มีอายุไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวันต้องจดทะเบียนสุนัขภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่ วันที่สุ่วำเกิด

(๒) สุนัขที่นำมาจากเลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครต้องจดทะเบียนสุ่วำภายในสามสิบวันนับแต่ วันที่นำสุ่วำมาเลี้ยง

ข้อ ๑๐ ให้สัตวแพทย์มีหน้าที่ทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร เช่น การฝังไมโครชิป เป็นต้น และออกใบรับรอง

ข้อ ๑๑ ให้สถานที่ต่อไปนี้เป็นสถานที่ออกใบรับรอง

(๑) กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักถนนวิชัย

(๒) สถานพยาบาลสัตว์ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลสัตว์

หน้า ๓๐

เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๘๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

หมวด ๓
การจดทะเบียนสุนัข

ข้อ ๑๒ เจ้าของสุนัขต้องดำเนินการขอจดทะเบียนสุนัขต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยใช้แบบ
คำขอจดทะเบียนสุนัขพร้อมแนบหลักฐาน ดังนี้

(๑) ใบรับรอง

(๒) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนเจ้าของสุนัข หรือรับรองสำเนาถูกต้อง

(๓) สำเนาทะเบียนบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่ หรือรับรองสำเนาถูกต้อง

(๔) หนังสือยินยอมให้สุนัขพักอาศัยจากเจ้าของบ้านที่สุนัขอาศัยอยู่

(๕) หนังสือรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้ามาไม่เกินหนึ่งปี มีการระบุหมายเลข
การผลิตวัคซีน และลงชื่อสัตวแพทย์ พร้อมเลขที่ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

(๖) หนังสือรับรองการผ่าตัดทำหมันจากสัตวแพทย์ (ถ้ามี)

(๗) หนังสือมอบอำนาจ (ถ้ามี)

ข้อ ๑๓ ให้สถานที่ต่อไปนี้เป็นสถานที่รับจดทะเบียนสุนัข

(๑) กองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย

(๒) สำนักงานเขตพื้นที่ที่สุนัขอาศัยอยู่

(๓) สถานที่อื่นใดที่สำนักงานเขตพื้นที่ หรือกองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย
จัดพนักงานเจ้าหน้าที่ให้บริการ

ให้เจ้าของสุนัขนำสุนัขและหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัขอย่างถาวร เช่น
การฝังไมโครชิป เป็นต้น ทำใบรับรองพร้อมจดทะเบียนและรับบัตรประจำตัวสุนัขได้ที่กองสัตวแพทย์
สาธารณสุข สำนักอนามัย

เจ้าของสุนัขสามารถนำใบรับรองที่ออกให้ได้อย่างถูกต้องโดยสัตวแพทย์พร้อมหลักฐาน
ที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๒ มาขอจดทะเบียนสุนัขและรับบัตรประจำตัวสุนัขได้ที่สำนักงาน
เขตพื้นที่ หรือกองสัตวแพทย์สาธารณสุข สำนักอนามัย โดยไม่ต้องนำสุนัขมาด้วย

หน้า ๓๑
เล่ม ๑๒๔ ตอนพิเศษ ๘๐ ง ราชกิจจานุเบกษา ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๐

หมวด ๔

การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในการจดทะเบียนสุนัข

ข้อ ๑๔ ในกรณีการย้ายสถานที่เลี้ยงสุนัข สุนัขตาย บัตรประจำตัวสุนัขหาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของบัตรประจำตัวสุนัข ตลอดจนการจดทะเบียนเพื่อขอทำบัตรใหม่ ให้เจ้าของสุนัขยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยใช้แบบคำขอเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของสุนัข พร้อมแนบหลักฐานที่ปรากฏในการจดทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญนั้น ๆ มาด้วย ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในการจดทะเบียน

ในกรณีการแจ้งสุนัขหาย ให้เจ้าของสุนัขยื่นคำขอภายในสามวันนับแต่วันที่ทราบว่าสุนัขหาย

ในกรณีเปลี่ยนเจ้าของสุนัข เจ้าของสุนัขใหม่มีหน้าที่ต้องแจ้งต่อหน่วยงานที่จดทะเบียนไว้ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันรับมอบสุนัข

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะสมบูรณ์ต่อเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบหลักฐานถูกต้อง และออกบัตรประจำตัวสุนัขใหม่ให้แก่เจ้าของสุนัขใหม่

ข้อ ๑๕ การดำเนินการตามข้อ ๑๔ วรรคแรก เจ้าของสุนัขสามารถดำเนินการทางไปรษณีย์ โดยกรอกรายละเอียดในแบบคำขอเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของสุนัขให้ครบถ้วน พร้อมแนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องส่งมายังหน่วยงานที่จดทะเบียนไว้ด้วยวิธีไปรษณีย์ลงทะเบียน โดยให้ถือตราที่ประทับวันที่ ส่งเป็นวันยื่นคำขอ

ประกาศ ณ วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

อภิรักษ์ โกษะโยธิน

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

แบบ กส.๑

ใบรับรอง

รหัสไมโครชิป (เขียนหรือติดสติ๊กเกอร์ที่นี้)	<input type="text"/>		
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.			
ข้าพเจ้า นายสัตวแพทย์ / สัตวแพทย์หญิง			
ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ เลขที่			
สถานที่ออกใบรับรอง			
☐ หน่วยงาน			
☐ สถานพยาบาลสัตว์ชื่อ			
เลขที่ หมู่ที่ หมู่บ้าน ซอย ถนน			
แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์			
โทรศัพท์			
ได้ทำเครื่องหมายระบุตัวตนของ (ชื่อ-สกุล)			
หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน	<input type="text"/>		
ที่อยู่เลขที่ หมู่ที่ หมู่บ้าน ซอย ถนน			
แขวง เขต กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์ โดย			
☐ การฝังไมโครชิป (Microchip) รหัสข้างต้น			
☐			
ให้แก่สุนัข ตามรายละเอียดนี้			
ชื่อสุนัข	เพศ ☐ ผู้ ☐ เมีย	อายุ.....ปี.....เดือน	วันเกิด.....
สายพันธุ์.....	สุนัขควบคุมพิเศษ	สี / ลักษณะ.....	
.....	☐ เป็น ☐ ไม่เป็น	

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าเป็นผู้บันทึก และให้รายละเอียดรูปพรรณสัณฐานดังรายละเอียดข้างต้นถูกต้องตามความเป็นจริง

ลงชื่อ.....
(.....)

หมายเหตุ : ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข พ.ศ.๒๕๔๘ ระบุสุนัขควบคุมพิเศษไว้ ๕ สายพันธุ์ สัตวแพทย์ผู้บันทึกใบรับรองต้องทำเครื่องหมายในช่องสุนัขควบคุมพิเศษ คือ

๑. ทิพทูเตอร์เรีย
๒. บุตเทอร์เรีย
๓. สเตฟฟอร์ดเชอร์บูลด็อกเรีย
๔. รอทไวเลอร์
๕. ฟิราววาซิดเรียโร

-๒-

○ แฉงสุณัฆหาย เมือวันที่.....

○ แฉงสุณัฆตาย เมือวันที่.....สายเหตุกรตายคือ.....

○ ขอทำบัตริใหม่ เนื่องจาห ○ บัตริหาย ○ บัตริช้รุก ○ อื่นๆ

ลงชื่อ.....เจ้าของสุณัฆ
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ขึ้นแทน
(.....)

หลักฐานแนบประกอบการขอเปลี่ยนเจ้าของ

- สำเนาบัตรประชาชน
- สำเนาทะเบียนบ้านที่สุณัฆอาศัยอยู่
- หนังสือยินยอมจากเจ้าบ้าน (กรณีเจ้าของสุณัฆไม่ได้เป็นเจ้าบ้าน)
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของเจ้าบ้าน (กรณีเจ้าของสุณัฆไม่ได้เป็นเจ้าบ้าน)
- หนังสือมอบอำนาจกรณีเจ้าของสุณัฆไม่ไหวมาดำเนินการเอง

(สำหรับเจ้าหน้าที่)

ตรวจสอบแล้วหลักฐานถูกต้อง

ลงชื่อ.....
(.....)

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง

เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกอบกับมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างโดยได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง และนายอำเภอปลาปาก จึงตราข้อบัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างแล้วเจ็ดวัน

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติ ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ และคำสั่งอื่นใดขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างในส่วนที่ได้ตราแล้วในข้อบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามข้อบัญญัตินี้ .

“ผู้ได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

“สัตว์แพทย์” หมายความว่า สัตวแพทย์ผู้ซึ่งปฏิบัติงานในส่วนราชการของรัฐ และหมายความรวมถึงผู้ซึ่งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่สัตว์แพทย์ในราชการส่วนท้องถิ่น

หน้า ๑๒๒

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๕๒ ง ราชกิจจานุเบกษา ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

“การเลี้ยงสัตว์” หมายความว่า การมีสัตว์หรือมีสัตว์เลี้ยงไว้ในครอบครองและดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาตลอดจนให้อาหารเป็นอาจิม

“การปล่อยสัตว์” หมายความว่า การสละการครอบครองสัตว์หรือปล่อยสัตว์ให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยงสัตว์ โดยปราศจากการควบคุม

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า ผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายความว่า คอกสัตว์ กรงสัตว์ ที่ขังสัตว์ หรือที่เลี้ยงสัตว์อื่นที่มีการควบคุมของเจ้าของสัตว์ไม่ว่าจะมีขอร้วหรือไม่

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ในพื้นที่ซึ่งให้เขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ดังต่อไปนี้

- (๑) สุนัข
- (๒) แมว
- (๓) โค
- (๔) กระบือ
- (๕) สุกร
- (๖) ไก่
- (๗) เป็ด
- (๘) สัตว์อื่น ๆ

(๙) สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าซึ่งได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดประเภทและชนิดสัตว์ที่ต้องควบคุมการเลี้ยงเพิ่มเติม ทั้งนี้ โดยอาจควบคุมการเลี้ยงสัตว์เฉพาะในเขตท้องที่ใดท้องที่หนึ่งหรือเต็มพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง

ข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ที่ต้องควบคุมตามข้อ ๕ โดยให้มีมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดจำนวน ประเภท และชนิดของสัตว์เลี้ยง

หน้า ๑๒๓

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๕๒ ง ราชกิจจานุเบกษา ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการทำทะเบียนตามประเภทและชนิดของสัตว์

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการปล่อยสัตว์

ข้อ ๗ นอกจากการเลี้ยงสัตว์ตามปกติวิสัยแล้ว เจ้าของสัตว์ที่มีสัตว์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่มั่นคงแข็งแรงตามความเหมาะสมแก่ประเภทและชนิดของสัตว์โดยมีขนาดเพียงพอแก่การดำรงชีวิตของสัตว์ มีแสงสว่าง และการระบายอากาศที่เพียงพอ มีระบบการระบายน้ำ และบำบัดของเสียที่เกิดขึ้นอย่างถูกสุขลักษณะ

(๒) รักษาสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้สะอาดอยู่เสมอ ให้ถูกสุขลักษณะ ไม่ปล่อยให้เป็นที่สะสมหมักหมมจนเกิดกลิ่นเหม็นรบกวนผู้ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง

(๓) เมื่อสัตว์ตายลงเจ้าของสัตว์จะต้องกำจัดซากสัตว์และมูลสัตว์ให้ถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันมิให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงหรือสัตว์นำโรค ทั้งนี้ โดยวิธีที่ไม่ก่อเหตุรำคาญจากกลิ่น ควัน และไม่เป็นที่ให้เกิดการปนเปื้อนของแหล่งน้ำ

(๔) จัดให้มีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในสัตว์เพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์

(๕) ให้เลี้ยงสัตว์ภายในสถานที่เลี้ยงสัตว์ของตน ไม่ปล่อยให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุม หากประสงค์จะไปเลี้ยงในสถานที่อื่นต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของสถานที่ และต้องควบคุมดูแล กรณีเป็นสัตว์ดุร้ายจะต้องเลี้ยงในสถานที่หรือกรงที่บุคคลภายนอกเข้าไปไม่ถึงตัวสัตว์ และมีป้ายเตือนให้ระมัดระวังโดยสังเกตได้อย่างชัดเจน

(๖) ไม่เลี้ยงสัตว์ภายในสถานที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

(๗) ควบคุมดูแลสัตว์ของตนมิให้ก่ออันตรายหรือรำคาญแก่ผู้อื่นไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นรวมทั้งข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง

ข้อ ๘ กรณีการเลี้ยงสัตว์ซึ่งดำเนินกิจการในลักษณะของฟาร์มเลี้ยงสัตว์ หรือเลี้ยงสัตว์เป็นจำนวนมาก เจ้าของสัตว์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามข้อ ๗ อย่างเคร่งครัด เพื่อการดูแลสุขภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ใช้เลี้ยงสัตว์และต้องปฏิบัติตามมาตรการเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรค หรือเหตุรำคาญอันเกิดจากการเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

หน้า ๑๒๔

เล่ม ๑๓๔ ตอนพิเศษ ๑๕๒ ง ราชกิจจานุเบกษา ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

(๑) การดูแลสภาพและสุขลักษณะของสถานที่เลี้ยงสัตว์ต้องทำรางระบายน้ำรับน้ำโสโครกไปให้พ้นจากที่นั้นโดยสะดวกและเหมาะสม

(๒) การระบายน้ำเสียต้องไม่ให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ผู้ใช้แหล่งน้ำสาธารณะ

(๓) ต้องจัดให้มีระบบกักเก็บหรือบำบัดน้ำเสียให้เหมาะสม ทั้งนี้ ต้องไม่ทำให้เกิดกลิ่นเหม็นจนสร้างความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยข้างเคียง

(๔) ต้องทำความสะอาดคาวค่างสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้อยู่ในภาวะอันดีเสมอ

(๕) ต้องรักษาสถานที่อย่าให้เป็นที่เพาะพันธุ์แมลงวัน แมลงสาบ ยุง หรือสัตว์นำโรคอื่น ๆ และต้องเก็บวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ในการเลี้ยงสัตว์ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเสมอ

(๖) ต้องมีที่รองรับมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะจำนวนเพียงพอ

ข้อ ๙ หลังจากที่ยกขออนุญาตนี้มีผลบังคับใช้ ผู้ใดประสงค์จะเลี้ยงสัตว์ตามข้อ ๘ ต้องได้รับความยินยอมจากการประชุมประชาคมหมู่บ้าน และได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การอนุญาตตามวรรคหนึ่งนั้นต้องปรากฏข้อเท็จจริงว่าสถานที่เลี้ยงสัตว์นั้นเป็นบริเวณที่โปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวกมีต้นไม้ให้ร่มเงาพอสมควร ตั้งอยู่ห่างจากแหล่งชุมชน ศาลาสาธารณะ โบราณสถาน สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล หรือสถานที่ของราชการอื่น ๆ ในระยะที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ และไม่ก่อเหตุรำคาญต่อชุมชนโดยต้องมีระยะห่างจากสถานที่ดังกล่าวและแหล่งน้ำสาธารณะในระยะ ดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับสถานประกอบการเลี้ยงสัตว์น้อยกว่า ๕๐ ตัว ต้องมีระยะห่างในระยะที่ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญต่อชุมชนใกล้เคียง

(๒) สำหรับสถานประกอบการเลี้ยงสัตว์ตั้งแต่ ๕๐ - ๕๐๐ ตัว ต้องมีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๕๐๐ เมตร

(๓) สำหรับสถานประกอบการเลี้ยงสัตว์กว่า ๕๐๐ - ๑,๐๐๐ ตัว ต้องมีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑ กิโลเมตร

(๔) สำหรับสถานประกอบการเลี้ยงสัตว์กว่า ๑,๐๐๐ ตัวขึ้นไป ต้องมีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๒ กิโลเมตร

ผู้ขออนุญาตดังกล่าวให้ยื่นคำร้องต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนดพร้อมด้วยหลักฐานดังต่อไปนี้อย่างละ ๑ ชุด

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน

(๒) สำเนาทะเบียนบ้าน

(๓) หนังสือแสดงความเป็นเจ้าของที่ดิน

(๔) เอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นสมควรเรียกเพิ่มเติม เพื่อประกอบการพิจารณา

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่มีเหตุควรสงสัยว่าสัตว์เลี้ยงนั้นเป็นโรคอันอาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพของบุคคลทั่วไปให้เจ้าของสัตว์ แยก กักกันสัตว์นั้นไว้ต่างหาก และแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขทราบ รวมถึงต้องแจ้งให้สัตวแพทย์ของหน่วยงานราชการทราบ และต้องปฏิบัติตามคำแนะนำโดยเคร่งครัด

ข้อ ๑๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ หรือห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์เฉพาะเขตควบคุมการปล่อยสัตว์ เฉพาะในเขตท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง หรือเต็มพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง ยกเว้นการปล่อยสัตว์เพื่อการกุศลตามประเพณี

ข้อ ๑๒ เจ้าของสัตว์จะต้องควบคุมดูแลสัตว์และสถานที่เลี้ยงสัตว์ของตนมิให้ก่อเหตุรำคาญแก่ผู้อื่น

ข้อ ๑๓ หากเจ้าของสัตว์ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือข้อบัญญัตินี้ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของสัตว์แก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้ และถ้าเจ้าของสัตว์ไม่แก้ไขหรือถ้าการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์นั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดเลี้ยงสัตว์ทันทีเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้กำหนดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งไว้ตามสมควร

ข้อ ๑๔ กรณีการเลี้ยงสัตว์ในสถานที่ของเอกชนหรือทางสาธารณะ ก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญต่อผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของสัตว์หรือผู้ครอบครองสถานที่เลี้ยงสัตว์ระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันควร และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้นหรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคตให้ระบุไว้ในคำสั่งนั้น

ข้อ ๑๕ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อบัญญัตินี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจ ดังต่อไปนี้

หน้า ๑๒๖

เล่ม ๑๓๔ ตอนที่ ๑๕๒ ง ราชกิจจานุเบกษา ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

(๑) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจง เป็นหนังสือ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบ หรือควบคุมเพื่อให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้หรือตามพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกหนังสือหรือหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องจากเจ้าของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น

(๓) แนะนำให้เจ้าของสัตว์ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติหรือตามพระราชบัญญัติ ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรอง การแจ้งหรือตามข้อบัญญัตินี้

(๔) ยึดหรืออายัดสิ่งของใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพประชาชน เพื่อประโยชน์ ในการดำเนินคดีหรือเพื่อนำไปทำลาย.ในกรณีจำเป็น

(๕) เก็บหรือนำสินค้าหรือสิ่งของใด ๆ ที่สงสัยว่าไม่ถูกสุขลักษณะ หรืออาจก่อให้เกิด เหตุรำคาญจากอาคารหรือสถานที่ใด ๆ เป็นปริมาณพอสมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบได้ โดยไม่ต้องใช้ราคา

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ ตามวรรคหนึ่งในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือทุกเรื่องก็ได้

ข้อ ๑๖ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจปรับได้ ตามอัตราที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาเห็นสมควร ทั้งนี้ ต้องไม่เกินค่าปรับตามที่พระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้

ข้อ ๑๗ ในองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่างมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ และให้มีอำนาจออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

พรศักดิ์ นามราช

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัย

เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

พ.ศ. ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัย ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ และมาตรา ๖๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัยและนายอำเภอท่าช้าง จึงออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัยไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัย เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัย ตั้งแต่เมื่อได้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัย แล้ว ๑ วัน

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติ ข้อบังคับ ระเบียบและคำสั่งอื่นใด ที่ได้ตราไว้แล้วในข้อบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“การควบคุมสัตว์” หมายความว่า การกักขังดูแลสัตว์ หรือกักขังสัตว์

“การเลี้ยงสัตว์” หมายความว่า การมีสัตว์ไว้ในครอบครองและดูแล เอาใจใส่ บำรุงรักษา ตลอดจนให้อาหารเป็นอาจิน

“การปล่อยสัตว์” หมายความว่า การสละการครอบครองสัตว์ หรือปล่อยให้สัตว์อยู่นอกสถานที่เลี้ยงโดยปราศจากการควบคุม

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า ผู้ครอบครองสัตว์

“เครื่องหมายประจำตัวสัตว์” หมายความว่า เครื่องหมายประจำตัวสัตว์ควบคุม

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายความว่า คอกสัตว์ กรงสัตว์ ที่ขังสัตว์หรือที่เลี้ยงสัตว์

“ที่หรือทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของเอกชน และประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือสัญจรได้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลไพประกษ์

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๕ ให้พื้นที่เขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลไพประกษ์ เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ดังต่อไปนี้

(๑) สุนัข

(๒) แมว

(๓) สุกร โคน กระบือ

(๔) แพะ แกะ ม้า

(๕) เป็ด ไก่ และสัตว์ปีกอื่น ๆ

(๖) สัตว์มีพิษหรือสัตว์ดุร้ายต่าง ๆ หรือสัตว์อื่นซึ่งอาจเป็นอันตรายหรือทำความเดือดร้อนต่อประชาชน

ข้อ ๖ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่ของเอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ที่ต้องควบคุมตามข้อ ๕ โดยให้มีมาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดจำนวนสัตว์ที่ต้องควบคุม

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการอนุญาต การควบคุม การเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์

(๓) มาตรการอื่น ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นเป็นการสมควร

ข้อ ๗ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ หรือสั่งห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์เฉพาะเขตควบคุมการปล่อยสัตว์ เฉพาะท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง หรือเพิ่มพื้นที่ตำบลไพประกษ์

ข้อ ๘ ให้พื้นที่เขตตำบลโพประทับบุรีเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่มั่นคงแข็งแรง ตามความเหมาะสมแก่ประเภทและชนิดของสัตว์ และขนาดเพียงพอแก่การดำรงชีวิตของสัตว์ มีแสงสว่างและการระบายอากาศที่เพียงพอ มีระบบการระบายน้ำที่ถูกต้องลักษณะ และมีระบบบำบัดของเสียที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องลักษณะ

กรณีเป็นสุนัขหรือสัตว์ที่มีนิสัยดุร้ายจะต้องเลี้ยงในสถานที่ หรือกรงที่สัตว์นั้นไม่สามารถเข้าถึงบุคคลภายนอก และมีป้ายเตือนให้ระมัดระวังโดยสังเกตได้อย่างชัดเจน

กรณีการเลี้ยงสัตว์ปีกในเขตตำบลโพประทับบุรีให้ทำการเลี้ยงในระบบฟาร์ม เว้นแต่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะอนุญาตเป็นอย่างอื่น

(๒) รักษาสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้สะอาดเสมอ จัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้ถูกต้องลักษณะเป็นประจำ ไม่ปล่อยให้เป็นที่สะสมหมักหมม จนเกิดกลิ่นเหม็นรบกวนผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง

(๓) กำจัดซากสัตว์และมูลสัตว์ให้ถูกต้องลักษณะเพื่อป้องกันมิให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค กรณีซากสัตว์ปีก ห้ามมิให้มีการทิ้งซากสัตว์ปีกที่สงสัยว่าตายจากโรคไข้หวัดนกในที่หรือทางสาธารณะ กรณีพบสัตว์ปีกตายผิดปกติหรือมีเหตุสงสัยว่าอาจเป็นโรคไข้หวัดนกให้ผู้เป็นเจ้าของแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับบุรีทราบโดยทันที

(๔) จัดให้มีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในสัตว์ เพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์

(๕) ให้เลี้ยงสัตว์ภายในสถานที่ของตน

(๖) ปฏิบัติการอื่นใด ตามคำแนะนำ ประกาศ คำสั่งของเจ้าพนักงานสาธารณสุข พนักงานเจ้าหน้าที่ และเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ข้อ ๙ ให้เจ้าของสัตว์จำพวกสุนัข และแมว จัดทำปลอกคอ หรือสัญลักษณ์เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ สัตว์นั้น

ข้อ ๑๐ เจ้าของสัตว์จะต้องควบคุมดูแลสัตว์ของตนมิให้ก่ออันตรายหรือก่อเหตุรำคาญแก่ผู้อื่น

ข้อ ๑๑ เจ้าของสัตว์ควบคุมต้องจัดการให้สัตว์ควบคุมทุกตัว ได้รับการฉีดวัคซีนจากปลูสัตว์อำเภอหรือสัตว์แพทย์ตามกำหนดเวลา ในกรณีของสุนัขให้เจ้าของจัดการให้สุนัขได้รับการฉีด

หน้า ๒๔

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑

วัคซีนครั้งแรก เมื่อสุนัขอายุตั้งแต่ ๒ เดือนขึ้นไปแต่ไม่เกิน ๔ เดือน และได้รับการฉีดวัคซีนครั้งต่อไปตามระยะเวลาที่กำหนด

ข้อ ๑๒ เมื่อสัตว์ควบคุมได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว ให้ปศุสัตว์อำเภอหรือสัตว์แพทย์หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์มอบเครื่องหมายประจำตัวสัตว์ ซึ่งแสดงว่าสัตว์ควบคุมนั้นได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว

ข้อ ๑๓ ในกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่า สัตว์ที่เลี้ยงนั้นเป็นโรคอันอาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพของบุคคลทั่วไป ให้เจ้าของสัตว์แยกกักสัตว์นั้นไว้ต่างหาก และแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัยทราบโดยเร็ว

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนข้อบัญญัตินี้ โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัย

กรณีที่มีการกักสัตว์ไว้ อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่นหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้ เงินที่ได้จากการขายหรือขายทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายหรือขายทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้ว ให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่มิได้มีการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์ตามข้อ ๑๔ และเจ้าของสัตว์มาขอรับสัตว์คืนภายในกำหนดเวลาดำเนินข้อ ๑๔ เจ้าของสัตว์ต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงสัตว์ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลโพประทับชัยตามจำนวนที่ได้จ่ายจริง

อีกทั้ง เจ้าของสัตว์ต้องเสียค่าปรับตามประเภทของสัตว์ ดังนี้

(๑) สุนัข แมว	ตัวละไม่เกิน ๑๐๐ บาท
(๒) โค กระบือ ม้า	ตัวละไม่เกิน ๒๐๐ บาท
(๓) แพะ แกะ	ตัวละไม่เกิน ๑๐๐ บาท
(๔) สัตว์อื่น ๆ	ตัวละไม่เกิน ๑๐๐ บาท

หน้า ๒๕

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑

ข้อ ๑๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประจักษ์ ในเรื่องใดหรือทุกเรื่องก็ได้

ข้อ ๑๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในบทกำหนดโทษ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๘ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประจักษ์ เป็นผู้รักษาราชการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๐

มวน เหมือนพงษ์

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ประจักษ์

หน้า ๒๖

เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ๑๒๕ ง

ราชกิจจานุเบกษา

๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้ข้อบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ เพื่อประโยชน์ในการรักษาสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่น และเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ อันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชนโดยทั่วไป จึงเห็นสมควรออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโพประจักษ์ เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ และมาตรา ๖๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์

พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบมาตรา ๒๔ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงโดยความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง และนายอำเภอพระยืน จึงตราข้อบัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบัญญัตินี้เรียกว่า “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงสัตว์หรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ข้อบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบัญญัติ ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้ตราไว้แล้วในข้อบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบัญญัตินี้ให้ใช้ข้อบัญญัตินี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบัญญัตินี้

“การเลี้ยงสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์ในสถานที่เลี้ยงสัตว์

“การปล่อยสัตว์” หมายความว่า การเลี้ยงสัตว์ในลักษณะที่มีการปล่อยให้อยู่นอกสถานที่เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการสละการครอบครองสัตว์

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายความว่า คอกสัตว์ กรงสัตว์ ที่ขังสัตว์ หรือสถานที่ในลักษณะอื่นที่ใช้ในการควบคุมสัตว์ที่เลี้ยง

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า ผู้ครอบครองสัตว์ด้วย

หน้า ๘๘

เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๒๗๕ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

“ที่หรือทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของเอกชน และประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้สัญจรได้

“อาคาร” หมายความว่า ดึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้

“ตลาด” หมายความว่า สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้า ประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้ว หรือของเสียง่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตามและหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด

“สถานที่จำหน่ายอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม

“วัคซีน” หมายความว่า วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าสำหรับสัตว์

“การทำทะเบียน” หมายความว่า การจดทะเบียนและการขึ้นทะเบียน

“การจดทะเบียน” หมายความว่า การออกใบรับรองรูปพรรณสัณฐานและการทำเครื่องหมายระบุตัวสุนัข

“การขึ้นทะเบียน” หมายความว่า การนำเอกสารเกี่ยวกับสุนัขที่จดทะเบียนไว้แล้ว แจ้งต่อเจ้าหน้าที่เพื่อบันทึกรายละเอียดรูปพรรณสัณฐาน

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขให้ปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๕ เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ในท้องถิ่น หรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้พื้นที่ในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงเป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ประเภท สุนัข แมว ช้าง ม้า โค กระบือ สุกร แพะ แกะ นก ไก่ เป็ด หรือสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ดังนี้

(๑) ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์โดยเด็ดขาด

(๑.๑) สถานที่ราชการในการดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง หรือพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวงประกาศกำหนดเป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์โดยเด็ดขาด

(๑.๒) ที่หรือทางสาธารณะ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์โดยเด็ดขาด

(๑.๓) อาคารเป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์สุกร เป็ด โดยเด็ดขาด

(๒) ให้พื้นที่ต่อไปนี้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ เกินจำนวนที่กำหนด ดังนี้

(๒.๑) อาคารเป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข แมว เกินจำนวน ๓ ตัว

(๒.๒) อาคารเป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยไก่ นก เกิน ๕ ตัว

(๓) ให้อาคารเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสุนัข แมว ต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(๓.๑) เจ้าของสัตว์ต้องจัดการให้สัตว์ทุกตัวได้รับการฉีดวัคซีนจากสัตว์แพทย์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากสัตว์แพทย์ หรือผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์ตามกำหนดเวลา

(๓.๒) เจ้าของสัตว์ที่เลี้ยงในพื้นที่ข้อ (๒.๑) มีหน้าที่นำสัตว์ไปทำทะเบียนได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง

(๓.๓) การขึ้นทะเบียนสัตว์ เจ้าของสัตว์ต้องยื่นคำขอพร้อมแนบเอกสาร ดังนี้

๑) สำเนาทะเบียนบ้านเจ้าของสัตว์

๒) ในกรณีเจ้าของสัตว์ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านต้องมีหนังสือยินยอมจากเจ้าของบ้านพร้อมสำเนาบัตรประชาชนของเจ้าของบ้าน

๓) ใบรับรองที่ระบุการฉีดวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้ามาไม่เกินหนึ่งปี มีการระบุหมายเลขการผลิตวัคซีนและลงชื่อสัตวแพทย์ผู้ฉีดพร้อมเลขที่ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์

๔) หนังสือมอบอำนาจในกรณีเจ้าของสัตว์ไม่ได้มาดำเนินการเอง

(๓.๔) เจ้าของสัตว์ต้องปฏิบัติ ดังนี้

๑) นำสัตว์ไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าครั้งแรก เมื่อสัตว์อายุ ๒ - ๔ เดือน และครั้งต่อไปตามที่กำหนดในใบรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

๒) เมื่อสัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนแล้ว ให้ติดเครื่องหมายประจำตัวและเก็บใบรับรองการฉีดวัคซีนไว้ การขายหรือให้สัตว์แก่ผู้อื่นต้องมอบใบรับรองให้ด้วย

(๔) นอกจากการเลี้ยงสัตว์ตามปกติวิสัยแล้ว เจ้าของสัตว์จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวงประกาศกำหนด

ข้อ ๖ แบบคำร้องและวิธีการขึ้นทะเบียนสัตว์ ทะเบียนสัตว์รายครัวเรือน และบัตรประจำตัวสัตว์ ให้เป็นไปตามองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวงประกาศกำหนด

ข้อ ๗ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนข้อ ๕ โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวงแต่ถ้าการกักสัตว์ไว้อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่นหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้เงินที่ได้จากการขายหรือขายทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้วให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์

ในกรณีที่มีได้มีการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์ตามวรรคหนึ่งและเจ้าของสัตว์มาขอรับสัตว์คืนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง เจ้าของสัตว์ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสัตว์ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวง ตามจำนวนที่ได้จ่ายจริงด้วย

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

ข้อ ๘ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเขตอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขวง ในเรื่องใดหรือทุกเรื่องก็ได้

ข้อ ๙ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัตินี้ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในบทกำหนดโทษแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

หน้า ๙๒

เล่ม ๑๓๖ ตอนพิเศษ ๒๗๕ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

ข้อ ๑๐ ให้นายกองคํการบริหารส่วนตำบลหนองแวงเป็นผูรัรักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

นิพนธ์ โลหะรัตนกร

นายกองคํการบริหารส่วนตำบลหนองแวง

เกษตรบัณฑิตเทศบาลนครปากเกร็ด

เรื่อง

การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

พ.ศ. 2546

บันทึก
หลักการ และเหตุผล
ประกอบร่างเทศบัญญัติเทศบาลนครปากเกร็ด
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

หลักการ

ให้มีเทศบัญญัติเทศบาลนครปากเกร็ด ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

เหตุผล

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ เพื่อประโยชน์ในการรักษาภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสม กับการดำรงชีพของประชาชน ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด ตลอดจนกำหนดมาตรการควบคุมปริมาณการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ในที่หรือทางสาธารณะ และสถานที่ของเอกชน จึงจำเป็นต้องตราเทศบัญญัติเทศบาลนครปากเกร็ดนี้ขึ้น

เทศบัญญัติเทศบาลนครปากเกร็ด
เรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์
พ.ศ. ๒๕๕๖

โดยที่เป็นการสมควรตราเทศบัญญัติ ว่าด้วยการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์
 ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535
 อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล ซึ่ง
 มาตรา 29 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ
 ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ประกอบกับมาตรา 60 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
 เทศบาลนครปากเกร็ด โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาล และโดยอนุมัติของผู้ว่าราชการ
 จังหวัดนนทบุรี จึงตราเทศบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. เทศบัญญัตินี้เรียกว่า “เทศบัญญัติเทศบาลนครปากเกร็ด เรื่อง การควบคุม
 การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ 2. เทศบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด นับแต่วันที่ได้ประกาศไว้
 โดยมิชักช้า ณ สำนักงานเทศบาลนครปากเกร็ด แล้วเจ็ดวัน

ข้อ 3. บรรดาเทศบัญญัติ กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งอื่นใดในส่วนที่ได้ตราไว้แล้ว
 ในเทศบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัด หรือแย้งกับเทศบัญญัตินี้ ให้ใช้เทศบัญญัตินี้แทน

ข้อ 4. ในเทศบัญญัตินี้

“การเลี้ยงสัตว์” หมายความว่า การมีสัตว์ไว้ในครอบครองและดูแลงาใจ
 ใต้ประรำรักษา ตลอดจนให้อาหารเป็นอาจิน

“การปล่อยสัตว์” หมายความว่า การปล่อยให้สัตว์ครอบครองสัตว์ หรือ
 ปล่อยให้ย่นออกสถานที่เลี้ยงสัตว์โดยปราศจากการควบคุม

“เจ้าของสัตว์” หมายความว่า รวมถึงผู้ครอบครองสัตว์

“สถานที่เลี้ยงสัตว์” หมายความว่า คอกสัตว์ รางสัตว์ ที่ขังสัตว์ หรือ ที่เลี้ยงสัตว์อื่นที่มีการควบคุมของเจ้าของสัตว์

“ที่หรือทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของ เอกชน และประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ หรือใช้สัญจรได้

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นให้มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการตามเทศบัญญัตินี้

“สัตว์แพทย์” หมายความว่า นายสัตวแพทย์ หรือสัตวแพทย์ของเทศบาล นครปากเกร็ด หรือของส่วนราชการอื่นที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

“สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า อุจจาระ หรือ ปัสสาวะ และให้หมายความถึง สิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครก หรือ มีกลิ่นเหม็น

ข้อ 5. ให้เทศบาลนครปากเกร็ด เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ดังต่อไปนี้

- (1) ญาติ
- (2) แมว
- (3) ช้าง
- (4) โคน
- (5) กระบือ

(6) สัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวน และคุ้มครองสัตว์ป่าซึ่งได้รับอนุญาต จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(7) สัตว์อื่น ๆ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด

ข้อ 6. ห้ามทำการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ที่ต้องควบคุมตามข้อ 5. ในที่ หรือทางสาธารณะ ในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด

ความในวรรคหนึ่ง มิใช่บังคับแก่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อการรักษาโรคเจ็บป่วย หรือสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของสัตว์
- (2) เพื่อกิจกรรมใดๆ ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ประกาศกำหนดพื้นที่ส่วนหนึ่ง ส่วนใดให้เลี้ยง โดยมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอนเป็นการเฉพาะ

(3) เพื่อการช้ำอดถิ่นฐานของเจ้าของสัตว์

4

(4) เพื่อการถูกท หรือจารัดประเพณี โดยได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(5) เพื่อในพระราชพิธี หรือพิธีกรรมทางศาสนาตามประกาศของทางราชการ

ข้อ 7. เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ในที่หรือทางสาธารณะ หรือสถานที่ของเอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจออกประกาศกำหนดเขตที่เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ที่ต้องควบคุมตาม ข้อ 5. โดยให้มีมาตรการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดจำนวน ประเภท และชนิดของสัตว์ที่เลี้ยง

(2) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการทำทะเบียนตามประเภทและ

ชนิดของสัตว์

(3) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข การอนุญาต และค่าธรรมเนียม

การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

ข้อ 8. นอกจากการเลี้ยงสัตว์ตามปกติแล้ว เจ้าของสัตว์ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีสถานที่เลี้ยงสัตว์ที่มีมั่นคงแข็งแรง ตามความเหมาะสมแก่ประเภท

และชนิดของสัตว์ โดยมีขนาดเพียงพอแก่ดำรงชีวิตของสัตว์ มีแสงสว่าง และการระบายอากาศ ที่เพียงพอ มีระบบการระบายน้ำ และกำจัดสิ่งปฏิกูล ที่ถูกสุขลักษณะ

(2) รักษาสถานที่เลี้ยงสัตว์ให้สะอาดอยู่เสมอ จัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะ เป็นประจำ ไม่ปล่อยให้เป็นที่สะสมหมักหมม จนเกิดกลิ่นเหม็นรบกวนผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง

(3) เมื่อสัตว์ตายลง เจ้าของสัตว์จะต้องกำจัดซากสัตว์ และมูลสัตว์ให้ ถูกสุขลักษณะ เพื่อป้องกันมิให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลง หรือสัตว์นำโรค ทั้งนี้ โดยวิธีที่ไม่ก่อให้เกิดเหตุรำคาญ จากกลิ่น คาว และไม่เป็นเหตุให้เกิดการปนเปื้อนของแหล่งน้ำ

(4) จัดให้มีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในสัตว์ เพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรค ที่เกิดจากสัตว์

(5) ให้เลี้ยงสัตว์ภายในสถานที่เลี้ยงสัตว์ของคน ไม่ปล่อยให้สัตว์ออกสถานที่เลี้ยงสัตว์โดยปราศจากการควบคุม กรณีที่เป็นสัตว์ดุร้ายจะต้องเลี้ยงในสถานที่ หรือกรงที่บุคคล ภายนอกเข้าไปไม่ถึงตัวสัตว์ และมีป้ายเตือนให้ระมัดระวังโดยสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน

(6) ควบคุมดูแลสัตว์ของคนมิให้ก่ออันตราย หรือเหตุรำคาญแก่ผู้อื่น

(7) ปฏิบัติการอื่นใด ตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสาธารณสุข พนักงาน เจ้าหน้าที่ คำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น รวมทั้งต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของ เทศบาลนครปากเกร็ด

ข้อ 9. ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์เลี้ยงนั้น เป็นโรคอันอาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพของบุคคลทั่วไป ให้เจ้าของสัตว์แยกกักสัตว์ไว้ต่างหาก และแจ้งให้เทศบาลนครปากเกร็ด ทราบโดยเร็ว โดยเจ้าของสัตว์ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือคำสั่งของเทศบาลนครปากเกร็ด อย่างเคร่งครัด

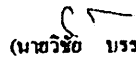
ข้อ 10. ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ พบสัตว์ในที่ หรือทางสาธารณะ โดยไม่ปรากฏเจ้าของสัตว์ อันเป็นการฝ่าฝืนเทศบัญญัติ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้ และให้ดำเนินการตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อ 11. ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนเทศบัญญัตินี้ ให้มีโทษตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ข้อ 12. ให้นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด มีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามเทศบัญญัตินี้

ประกาศ ณ วันที่ 24 เดือน กันยายน พ.ศ. 2546

ลงชื่อ

(นายวิชัย บรรดาศักดิ์)
นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด

เห็นชอบ

ลงชื่อ

(นายชาญชัย ชุมทรัพย์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี

ภาคผนวก ง

ความคิดเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 928/2556

ความเห็นฉบับเต็ม

เรื่องเสร็จที่ ๘๒๘/๒๕๕๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ปรับปรุงกฎหมายลักษณะละเมิด)¹

ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ สำนักงานกิจการยุติธรรมได้มีหนังสือ
ที่ ยธ ๐๕๐๒/๖๓๘ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๖ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเสนอข้อคิดเห็น
และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
(ปรับปรุงกฎหมายลักษณะละเมิด) เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรม
แห่งชาติ นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้วมีข้อคิดเห็นและ
ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. โครงสร้างของกฎหมายลักษณะละเมิด

แนวคิดของกฎหมายละเมิด คือ หากมีการกระทำใด ๆ ของบุคคลหรือการกระทำ
ที่อยู่ในความรับผิดชอบของบุคคลแล้วก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น ผู้ได้รับความเสียหายนั้นชอบที่จะได้รับ
การเยียวยาโดยการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน หรือเรียกร้องให้ผู้ละเมิดปฏิบัติหรือละเว้นปฏิบัติในลักษณะอื่น ๆ
ซึ่งมีโครงสร้างของกฎหมาย ดังนี้

๑.๑ โครงสร้างตามกฎหมายลักษณะละเมิดที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

แบ่งออกเป็น ๓ หมวด คือ หมวด ๑ ความรับผิดเพื่อละเมิด หมวด ๒ ค่าสินไหม
ทดแทนเพื่อละเมิด และหมวด ๓ นิรโทษกรรม โดยในแต่ละหมวดมีรายละเอียดสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. หมวด ๑ ความรับผิดเพื่อละเมิด จะเป็นการกล่าวถึงหลักเกณฑ์ทั่วไปของความรับผิด
ทางละเมิดในลักษณะต่าง ๆ ว่าเป็นเช่นไรบ้าง ซึ่งได้แก่

- หลักเกณฑ์หรือลักษณะของการทำละเมิด (มาตรา ๔๒๐)
- การใช้สิทธิเกินส่วน (มาตรา ๔๒๑)
- ความรับผิดกรณีที่ถูกกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง

(มาตรา ๔๒๓)

¹ ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). *ความเห็นฉบับเต็มเรื่องเสร็จที่ ๘๒๘/๒๕๕๖*. (ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก : http://app-thca.krisdika.go.th/Naturesig/CheckSig?whichLaw=cmd&year=2556&lawPath=c20928_2556. [2562. 13 มกราคม].

- ความรับผิดชอบในการกระทำของบุคคลอื่น ได้แก่ ความรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดของลูกจ้างในทางการที่จ้าง (มาตรา ๔๒๕ และมาตรา ๔๒๖) ความรับผิดชอบของตัวการในผลแห่งการละเมิดของตัวแทน (มาตรา ๔๒๗) ความรับผิดชอบของผู้ว่าจ้างทำของ (มาตรา ๔๒๘) ความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้อนุบาลในการกระทำละเมิดของผู้เยาว์หรือของคนวิกลจริต (มาตรา ๔๒๙) และความรับผิดชอบของครู อาจารย์ นายจ้างหรือบุคคลอื่นในการกระทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ (มาตรา ๔๓๐)

- ความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะสัตว์ (มาตรา ๔๓๑)

- ความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์ ได้แก่ ความรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น (มาตรา ๔๓๔ และมาตรา ๔๓๕) ความรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากของตกหล่นหรือทิ้งขว้างจากโรงเรือน (มาตรา ๔๓๖) และความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากยานพาหนะหรือทรัพย์อันตราย (มาตรา ๔๓๗)

๒. หมวด ๒ ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด โดยจะเป็นการกล่าวถึงลักษณะค่าสินไหมทดแทนและการวินิจฉัยในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีต่าง ๆ ว่าต้องดำเนินการอย่างไรบ้าง ซึ่งได้แก่

- ลักษณะของค่าสินไหมทดแทนและการวินิจฉัยในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (มาตรา ๔๓๘)

- การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีทรัพย์ถูกทำลายลงหรือการคืนทรัพย์ตกเป็นพันวิสัยหรือเสื่อมเสียลงโดยอุบัติเหตุ (มาตรา ๔๓๙)

- การชดใช้ดอกเบี้ยในราคาทรัพย์ (มาตรา ๔๔๑)

- การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ครองทรัพย์ (มาตรา ๔๔๑)

- การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นเพราะความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้เสียหายด้วย (มาตรา ๔๔๒)

- การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีทำให้ผู้อื่นตาย (มาตรา ๔๔๓ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

- การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการชดใช้อุปการะตามกฎหมาย (มาตรา ๔๔๓ วรรคสาม)

- การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัย (มาตรา ๔๔๔)

- การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการที่ขาดแรงงาน (มาตรา ๔๔๕)

- การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันมิใช่ตัวเงิน (มาตรา ๔๔๖)

- การจัดการเพื่อใช้ชื่อเสียงกลับคืนมา (มาตรา ๔๔๗)

- อายุความ (มาตรา ๔๔๘)

๓. หมวด ๓ นิรโทษกรรม จะเป็นการกล่าวถึงลักษณะการกระทำที่ถือว่าเป็นละเมิดหรือการกระทำที่ไม่ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ได้แก่

- การป้องกันและการกระทำตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๔๔๙)

- การทำนุบสลายหรือทำลายทรัพย์สิน (มาตรา ๔๕๐)
- การใช้กำลังป้องกันสิทธิ (มาตรา ๔๕๑)
- สิทธิของผู้ครอบครองสังหาริมทรัพย์ที่จะจับสัตว์ของผู้อื่น (มาตรา ๔๕๒)

เมื่อพิจารณาโครงสร้างของกฎหมายลักษณะละเมิดดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดหมวดและเนื้อหาที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ กล่าวคือ ในหมวด ๑ จะกล่าวถึงหลักเกณฑ์ทั่วไปของการรับผิดทางละเมิด และการกระทำในลักษณะใดบ้างที่มีผลต้องรับผิดในทางละเมิด โดยเรียงลำดับจากความรับผิดในการกระทำของบุคคล ความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะสัตว์ และความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์สิน ต่อมาในหมวด ๒ เป็นเรื่องค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดในกรณีที่มีการกระทำละเมิดตามที่กำหนดในหมวด ๑ แล้ว จะต้องรับผิดตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๒ เช่น ไร่บ้าง และในหมวด ๓ จะกำหนดให้การกระทำในลักษณะใดบ้างที่ไม่ถือว่าเป็นละเมิด ซึ่งไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย

๑.๒ โครงสร้างตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (ปรับปรุงกฎหมายลักษณะละเมิด)

ได้มีการปรับปรุง โครงสร้างใหม่ โดยแบ่งออกเป็น ๓ หมวด คือ หมวด ๑ ความรับผิดโดยละเมิด หมวด ๒ เหตุยกเว้นหรือลดหย่อนความรับผิด และหมวด ๓ ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งมีรายละเอียดสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. หมวด ๑ ความรับผิดโดยละเมิด เป็นการกล่าวถึงลักษณะและหลักเกณฑ์ของการทำละเมิด โดยได้มีการแบ่งเป็นส่วน จำนวน ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ความรับผิดในความผิดของตนเอง ส่วนที่ ๒ บทสันนิษฐานความผิด และส่วนที่ ๓ ความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่น โดยในแต่ละส่วนมีสาระสรุปได้ดังนี้

(๑) ส่วนที่ ๑ ความรับผิดในความผิดของตนเอง ได้แก่

- หลักเกณฑ์หรือลักษณะของการทำละเมิด (มาตรา ๔๒๐)
- การใช้สิทธิเกินส่วน (มาตรา ๔๒๑)
- ความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วมในมูลหนี้ละเมิด โดยผู้เสียหายจะเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้ทำละเมิดทุกคนหรือคนใดคนหนึ่งก็ได้ (มาตรา ๔๒๒)
- ความรับผิดของผู้ว่าจ้างทำของ (มาตรา ๔๒๓)

(๒) ส่วนที่ ๒ บทสันนิษฐานความผิด ได้แก่

- ความเสียหายซึ่งเกิดจากการฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่น (มาตรา ๔๒๔)

- ความเสียหายที่เกิดจากวัตถุหรือกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุม ดูแลหรือบริหารจัดการของบุคคลใดที่มีได้ใช้ความระมัดระวังตามหน้าที่และพฤติการณ์จึงส่งผลให้วัตถุ กิจการหรือกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น (มาตรา ๔๒๕)

- ความรับผิดกรณีที่เกิดกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง (มาตรา ๔๒๖)

- ความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะหรือทรัพย์สินอันตราย (มาตรา ๔๒๗)
- ความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากกิจการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตราย (มาตรา ๔๒๘)
- ความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น (มาตรา ๔๒๙)
- ความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากของตกหล่นหรือทิ้งขว้างจากโรงเรือน (มาตรา ๔๓๐)
- ความรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะสัตว์ (มาตรา ๔๓๑)
- (๓) ส่วนที่ ๓ ความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่น
 - ความรับผิดในผลแห่งการละเมิดของลูกจ้างในทางการที่จ้าง (มาตรา ๔๓๒ และ มาตรา ๔๓๓)
 - ความรับผิดของตัวการในผลแห่งการละเมิดของตัวแทน (มาตรา ๔๓๔)
 - ความรับผิดของบิดามารดาหรือผู้อนุบาลในการกระทำละเมิดของผู้เยาว์หรือของคนวิกลจริต (มาตรา ๔๓๕)
 - ความรับผิดของครู อาจารย์ นายจ้างหรือบุคคลอื่นในการกระทำละเมิดของผู้เยาว์หรือผู้มีความผิดปกติทางกายหรือจิตใจหรือคนวิกลจริต (มาตรา ๔๓๖)
- ๒. หมวด ๒ เหตุยกเว้นหรือลดหย่อนความรับผิด เป็นเรื่องนิติโทษกรรมตามกฎหมายปัจจุบัน และได้นำหลักการใหม่มากำหนดไว้เพิ่มเติม เพื่อให้การกระทำความผิดดังกล่าวไม่ต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ได้แก่
 - การป้องกันและการกระทำตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๔๓๘)
 - การทำบุญสลายหรือทำลายทรัพย์สิน (มาตรา ๔๓๙)
 - การใช้กำลังป้องกันสิทธิของตนเองหรือผู้อื่น (มาตรา ๔๔๐)
 - สิทธิของผู้ครองอสังหาริมทรัพย์ที่จะจับสัตว์ของผู้อื่น (มาตรา ๔๔๑)
 - การกระทำโดยความยินยอมของผู้เสียหาย (หลักความยินยอมไม่เป็นละเมิด) (มาตรา ๔๔๒)
 - การกระทำในกรณีผู้ต้องเสียหายสมัครใจเข้าทะเลาะวิวาทหรือสมัครใจเข้าร่วมกระทำกิจกรรมใดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (มาตรา ๔๔๓)
 - การนำหลัก Contributory fault มากำหนดไว้ โดยมีหลักการที่ว่าถ้าบุคคลใดก่อให้เกิดความเสียหายจะต้องรับผิดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย แต่ถ้าผู้เสียหายมีส่วนผิดร่วมอยู่ด้วยต้องเอาส่วนผิดของผู้เสียหายมาหักลดลงตามส่วนถึงจะได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี เป็นกรณีที่พิจารณาว่าใครผิดมากน้อยแค่ไหนนั้นก็หักลดกันไปตามสัดส่วน (มาตรา ๔๔๔)
 - ความรับผิดของผู้เชี่ยวชาญที่ศาลแต่งตั้งเพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาพิพากษาคดี (มาตรา ๔๔๕)

๓. หมวด ๓ คำสินไหมทดแทน เป็นการกล่าวถึงลักษณะของคำสินไหมทดแทน และต้องชดใช้คำสินไหมทดแทนในกรณีใดบ้าง ได้แก่

- ลักษณะของคำสินไหมทดแทนและการวินิจฉัยในการชดใช้คำสินไหมทดแทน (มาตรา ๔๔๖)

- การชดใช้คำสินไหมทดแทนในกรณีทรัพย์สินถูกทำลายลงหรือการคืนทรัพย์สินตกเป็นพื้นวิสัยหรือเสื่อมเสียลงโดยอุบัติเหตุ (มาตรา ๔๔๗)

- การชดใช้ดอกเบี้ยในราคาทรัพย์สิน (มาตรา ๔๔๘)

- การชดใช้คำสินไหมทดแทนแก่ผู้ครองทรัพย์สิน (มาตรา ๔๔๙)

- การชดใช้คำสินไหมทดแทนกรณีทำให้ผู้อื่นตายและการชดใช้คำสินไหมทดแทนเพื่อการขาดไร้อุปการะตามกฎหมายหรือตามความเป็นจริง (มาตรา ๔๕๐)

- การชดใช้คำสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่ร่างกายหรืออนามัย (มาตรา ๔๕๑)

- การชดใช้คำสินไหมทดแทนเพื่อการที่ขาดแรงงาน (มาตรา ๔๕๒)

- การชดใช้คำสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันมิใช่ตัวเงิน (มาตรา ๔๕๒/๑)

- การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ (มาตรา ๔๕๒/๒)

- อายุความละเมิด (มาตรา ๔๕๒/๓)

เมื่อได้พิจารณาโครงสร้างของร่างพระราชบัญญัติฯ แล้ว จะเห็นได้ว่าการกำหนดโครงสร้างออกเป็นหมวดและส่วน โดยในหมวด ๑ ความรับผิดชอบเพื่อละเมิด นั้น ได้แยกความรับผิดชอบออกเป็นสามให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ ๑ ความรับผิดชอบในความคิดของตนเอง ส่วนที่ ๒ บทสันนิษฐานความคิด และ ส่วนที่ ๓ ความรับผิดชอบในการกระทำของบุคคลอื่น สำหรับในหมวด ๒ เหตุยกเว้นหรือลดหย่อนความรับผิด และ หมวด ๓ คำสินไหมทดแทน นั้น ได้นำเอาหลักการใหม่เข้ามากำหนดไว้หลายเรื่อง ซึ่งมีผลให้กฎหมายลักษณะละเมิดมีการพัฒนาและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

๒. ความเหมือนและแตกต่างของโครงสร้างตามกฎหมายลักษณะละเมิดที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันและตามร่างพระราชบัญญัติฯ

เมื่อพิจารณาสาระสำคัญแล้ว จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของกฎหมายในส่วนที่เหมือนกัน คือ มีการกำหนดหมวดเป็น ๓ หมวดเช่นเดียวกัน และในส่วนที่แตกต่างกันมีดังนี้

๒.๑ การกำหนดชื่อหมวดและส่วน

กฎหมายลักษณะละเมิดที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีการกำหนดชื่อหมวด คือ หมวด ๑ ความรับผิดชอบเพื่อละเมิด หมวด ๒ คำสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด และหมวด ๓ นิรโทษกรรม แต่ร่างพระราชบัญญัติฯ ได้แก้ไขชื่อหมวดให้แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ หมวด ๑ ความรับผิดชอบโดยละเมิด หมวด ๒ เหตุยกเว้นหรือลดหย่อนความรับผิด และหมวด ๓ คำสินไหมทดแทน รวมทั้งในหมวด ๑ ยังได้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ ส่วนที่ ๑ ความรับผิดชอบในความคิดของตนเอง ส่วนที่ ๒ บทสันนิษฐานความคิด และส่วนที่ ๓ ความรับผิดชอบในการกระทำของบุคคลอื่น

๒.๒ การเรียงลำดับหมวดหรือส่วน

กฎหมายลักษณะละเมิดที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีการกำหนดหมวดและเนื้อหา หรือสาระที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ แต่ในร่างพระราชบัญญัติฯ นั้น เห็นว่าการเรียงลำดับหมวด หรือส่วนยังไม่ต่อเนื่องและสอดคล้อง เช่น ในกรณีหมวด ๑ ความรับผิดโดยละเมิด ควรนำเรื่องความรับผิด ในการกระทำของบุคคลอื่น (ส่วนที่ ๓) มากำหนดต่อจากเรื่องความรับผิดในความผิดของตนเอง (ส่วนที่ ๑) และนำบทสันนิษฐานความผิด (ส่วนที่ ๒) มากำหนดเป็นส่วนที่ ๓ แทน เป็นต้น

๒.๓ การกำหนดเนื้อหาสาระในกฎหมาย ดังนี้

๑. ความสัมพันธ์ของหมวดและเนื้อหา กล่าวคือ กฎหมายลักษณะละเมิดที่ใช้บังคับ ในปัจจุบัน มีเนื้อหาสาระที่สัมพันธ์และสอดคล้องกับชื่อหมวดแล้ว สำหรับในร่างพระราชบัญญัติฯ นั้น เห็นว่า บางมาตรามีเนื้อหาสาระไม่สัมพันธ์หรือสอดคล้องกับชื่อหมวด เช่น

- ส่วนที่ ๑ ความรับผิดในความผิดของตนเอง ในร่างมาตรา ๔๒๓ (ความรับผิดของผู้ว่าจ้างในการกระทำละเมิดของผู้รับจ้าง) นั้น เห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเรื่องความรับผิด เพื่อละเมิดจากการกระทำของบุคคลอื่น ซึ่งต้องกำหนดไว้ในส่วนที่ ๓ ความรับผิดในการกระทำของบุคคล อื่น

- ส่วนที่ ๒ บทสันนิษฐานความรับผิด เมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติ ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับส่วนที่ ๑ ความรับผิดในความผิดของตนเอง และส่วนที่ ๓ ความรับผิดในการกระทำ ของบุคคลอื่น โดยแยกออกจากกันเด็ดขาดมิได้ กล่าวคือ บทสันนิษฐานความรับผิด (ร่างมาตรา ๔๒๔ ถึงร่างมาตรา ๔๓๑) นั้น เป็นความรับผิดโดยละเมิด (ร่างมาตรา ๔๒๔ และร่างมาตรา ๔๒๖) และเป็นความรับผิด เพื่อความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์ ซึ่งได้แก่ ความเสียหายอันเกิดจากวัตถุหรือกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแล หรือบริหารจัดการ (ร่างมาตรา ๔๒๕) ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล (ร่างมาตรา ๔๒๖ วรรคหนึ่ง) ความเสียหายอันเกิดจากทรัพย์อันคราย (ร่างมาตรา ๔๒๖ วรรคสอง) ความเสียหาย อันเกิดจากโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างและต้นไม้ (ร่างมาตรา ๔๒๕) ความเสียหายอันเกิดจากของตกหล่น หรือทิ้งขว้างจากโรงเรือน (ร่างมาตรา ๔๓๐) และความเสียหายที่เกิดจากสัตว์ (ร่างมาตรา ๔๓๑) ฉะนั้น เมื่อกำหนดโครงสร้างโดยแยกออกจากกันอย่างชัดเจน จึงทำให้บทสันนิษฐานความผิดไปปรากฏอยู่ในส่วนอื่น ด้วย เช่น ในส่วนที่ ๓ ความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่น ซึ่งได้แก่ ความรับผิดของบิดามารดาหรือผู้อนุบาล ในการกระทำละเมิดของผู้เยาว์หรือคนวิกลจริต (ร่างมาตรา ๔๓๕) และความรับผิดของครู อาจารย์ นายจ้างหรือ บุคคลอื่น ในการกระทำละเมิดของผู้เยาว์หรือผู้มีความผิดปกติทางกายหรือจิตใจ หรือคนวิกลจริต (ร่างมาตรา ๔๓๖) ดังนั้น การกำหนดส่วนในลักษณะเช่นนี้ จึงทำให้เกิดความสับสนว่าบทบัญญัตินั้น ๆ เป็นเรื่อง อะไร และควรกำหนดไว้ในส่วนใด

- ส่วนที่ ๓ ความรับผิดในการกระทำของบุคคลอื่น มีความเห็นว่าการพิพากษาคดี ความรับผิดเพื่อละเมิดและการกำหนดค่าสินไหมทดแทน (ร่างมาตรา ๔๓๗) นั้น มิใช่เรื่องความรับผิด ในการกระทำของบุคคลอื่น แต่เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้การพิพากษาคดีความรับผิดเพื่อละเมิด และการกำหนดค่าสินไหมทดแทนไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายลักษณะอาญา

- หมวด ๒ เหตุยกเว้นหรือลดหย่อนความรับผิด ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ การได้รับยกเว้นหรือจำกัดความรับผิด โดยกฎหมายลักษณะละเมิดที่ใช้บังคับในปัจจุบันได้บัญญัติเรื่องนี้ไว้ใน

นิรโทษกรรม เห็นว่า เนื้อหาสาระของบทบัญญัติบางมาตราในร่างพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดไว้ไม่สัมพันธ์กัน เช่น มาตรา ๔๔๐ (การใช้กำลังป้องกันสิทธิ) ซึ่งเป็นเรื่องเป็นการป้องกันสิทธิหรือคุ้มกันสิทธิของตนเอง โดยชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเป็นเรื่องโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว การนั้นก็ไม่ได้ผิดกฎหมาย ไม่เป็นละเมิด จึงไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหาย แต่ร่างพระราชบัญญัติฯ ได้เพิ่มเรื่อง จำเป็น เข้าไปด้วย ซึ่งเป็นเรื่องการกระทำที่ผิดกฎหมาย แต่กฎหมายกำหนดให้การกระทำนั้นไม่ต้องรับผิด หรือในร่างมาตรา ๔๔๑ มีสาระสำคัญ คือ ผู้เสียหายสมัครใจเข้าทะเลาะวิวาทหรือสมัครใจเข้าร่วมกระทำกิจกรรมใดอันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน แล้วได้รับความเสียหายเนื่องมาจากการกระทำของผู้ร่วมทะเลาะวิวาทหรือร่วมกระทำกิจกรรมนั้น ศาลจะกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้น้อยลงเพียงใดหรือจะไม่กำหนดให้เลยก็ได้ กรณีนี้เป็นเรื่องและผู้เสียหายได้กระทำความผิดหรือมีความผิดอยู่ แต่กฎหมายกำหนดให้เป็นดุลพินิจของศาลที่จะกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้น้อยลงเพียงใดหรือจะไม่กำหนดให้เลยก็ได้ จึงเห็นว่า มีความแตกต่างจากนิรโทษกรรมซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถือว่าเป็นละเมิดและไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย หรือในร่างมาตรา ๔๔๕ ซึ่งเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดของผู้เชี่ยวชาญที่ศาลแต่งตั้งเพื่อให้ความเห็นประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้กระทำการโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการให้ความเห็นที่เป็นเท็จหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ อันเป็นบทบัญญัติที่ลงโทษผู้กระทำความผิดหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว โดยตรง จึงไม่ใช่เหตุยกเว้นหรือลดหย่อนความรับผิด เป็นต้น

- การปรับปรุงถ้อยคำในร่างมาตราต่าง ๆ บางกรณีทำให้เกิดความสับสน และไม่มีความชัดเจน เช่น ร่างมาตรา ๔๒๐ การแก้ไขถ้อยคำจากคำว่า โดยผิดกฎหมาย เป็นคำว่า โดยมีชอบ เห็นว่า อาจทำให้เกิดปัญหาในการพิจารณาวินิจฉัยว่ากรณีใดบ้างที่ถือว่าเป็นการกระทำโดยมิชอบ เนื่องจากถ้อยคำดังกล่าวมีขอบข่ายการบังคับใช้ที่กว้าง โดยมีได้มิชอบเขตหรือข้อจำกัดในการพิจารณาความหมายของคำดังกล่าว หรือกรณีตามวรรคสอง ที่กำหนดความหมายของคำว่า ความเสียหาย ตามวรรคหนึ่ง ว่าหมายถึงความเสียหายชนใดบ้าง และกรณีตามวรรคสาม ที่กำหนดความหมายของคำว่า สิทธิอื่นใด ตามวรรคสอง ว่าหมายถึงความหมาย เช่นไร นั้น เห็นว่า หากมีการกำหนดความหมายหรือคำจำกัดความไว้ในกฎหมายเพิ่มมากขึ้น จะทำให้ความหมายของคำดังกล่าวคลุม ซึ่งอาจไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของการร่างกฎหมายที่ประสงค์ให้คำดังกล่าวมีความหมายครอบคลุมถึงสิทธิต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม หรือร่างมาตรา ๔๒๑ (การใช้สิทธิเกินส่วน) ได้มีการกำหนดสิทธิเพิ่มเติม เช่น การใช้สิทธิที่มีได้มุ่งหวังประโยชน์อันเป็นปกติธรรมดาแห่งสิทธิหรือการใช้สิทธิในลักษณะข่มขู่รังแก ล่วงเกิน คุกคาม ฯลฯ เมื่อพิจารณาแล้ว เห็นว่า การเพิ่มเติมสิทธิดังกล่าว ทำให้เกิดความสับสน และอาจเกิดปัญหาในการตีความกฎหมายว่าสิทธิดังกล่าวนั้นหมายถึงความถึงกรณีใดบ้างและมีความหมายแตกต่างจากการกระทำละเมิดอย่างไร หรือร่างมาตรา ๔๓๔ วรรคสอง ที่กำหนดความหมายของคำว่า ตัวแทน ให้มีความหมายครอบคลุมถึงตัวแทนโดยปริยาย ตัวแทนชัด และการได้รับมอบหมายให้ทำกิจการงานใด ๆ แทนผู้อื่น หรือได้รับการใช้ หรือวานของเจ้าของกิจการงานนั้นด้วย เมื่อพิจารณาแล้ว เห็นว่า การใช้ถ้อยคำตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น มีความหมายครอบคลุมถึงถ้อยคำที่แก้ไขปรับปรุงนี้แล้ว ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดไว้เพราะอาจทำให้เกิดความสับสนได้

๒. ร่างพระราชบัญญัติฯ ได้นำหลักการใหม่มากำหนดไว้ เช่น

- ร่างมาตรา ๔๒๒ (บุคคลหลายคนก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น) ได้เพิ่มเติมหลักการโดยกำหนดให้บุคคลหลายคนที่ต่างกระทำงานเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายอันมีอาจแบ่งแยกได้ว่าส่วนไหนเกิดจากการกระทำของผู้ใดจะต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้น โดยไม่คำนึงว่าจะกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ และกำหนดเพิ่มเติมให้ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนทั้งหมดหรือบางส่วนจากผู้ต้องรับผิดชอบจากการกระทำละเมิดคนใดคนหนึ่งก็ได้ รวมทั้งกำหนดให้ศาลสามารถกำหนดให้ผู้ทำละเมิดคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบตามส่วนแห่งการกระทำของเขาก็ได้ เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เป็นธรรมกรณีที่ผู้เสียหายมีความสัมพันธ์กับผู้ทำละเมิดร่วม

- ร่างมาตรา ๔๒๕ (ความเสียหายที่เกิดจากวัตถุหรือกิจการที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลหรือบริหารจัดการของบุคคลใด) ซึ่งเป็นการนำหลัก Res Ipsa Loquiter มากำหนดไว้เพื่อคุ้มครองบุคคลจากวัตถุ กิจการหรือกิจกรรมที่ผู้ควบคุมดูแล หรือผู้บริหารจัดการที่มีได้ใช้ความระมัดระวังตามหน้าที่และพฤติการณ์ส่งผลให้วัตถุ กิจการหรือกิจกรรมที่อยู่ภายใต้การควบคุมนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น

- ร่างมาตรา ๔๔๒ (ความยินยอมของผู้เสียหายไม่เป็นละเมิด) ซึ่งเป็นการนำหลักความยินยอมมากำหนดไว้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการให้ความยินยอม และให้บุคคลอื่นสามารถให้ความยินยอมแทนผู้เสียหายที่ไม่อยู่ในสถานะที่จะให้ความยินยอมได้ รวมทั้งให้ผู้เสียหายสามารถถอนความยินยอมได้ตลอดเวลาไม่ว่าผู้เสียหายหรือบุคคลอื่นจะเป็นผู้ให้ความยินยอมแทนก็ตาม ทั้งนี้เพื่อมิให้นำการกระทำหลังจากนั้นมาอ้างความยินยอมเป็นเหตุยกเว้นมิให้เป็นละเมิดได้อีก ซึ่งเป็นการเคารพหลักสิทธิในการแสดงเจตนาของผู้เสียหาย

- ร่างมาตรา ๔๔๓ (ผู้เสียหายสมัครใจเข้าทะเลาะวิวาทหรือสมัครใจเข้าร่วมกระทำกิจกรรมใด อันเป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน) ได้นำหลัก ex turpi causa no oritur action มากำหนดไว้ เพื่อแสดงให้เห็นว่ากฎหมายลักษณะละเมิดนั้นไม่คุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นระหว่างการกระทำหรือดำเนินกิจกรรมชั่วร้ายที่กฎหมายไม่คุ้มครอง

- ร่างมาตรา ๔๔๔ (ผู้เสียหายมีส่วนผิดด้วย) ได้นำหลัก Contributory Fault มากำหนดไว้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้กระทำละเมิดในการรับผิดชอบผู้เสียหาย

- ร่างมาตรา ๔๔๖ (ลักษณะค่าสินไหมทดแทน) ได้นำหลัก Injunction Measure, Preventive, Restorative Measure และหลัก Declaration of right มากำหนดไว้ เพื่อกำหนดประเภทของค่าสินไหมทดแทนให้ชัดเจนขึ้น

- ร่างมาตรา ๔๕๒/๑ (ค่าสินไหมทดแทนที่ไม่ใช่ตัวเงิน) ได้ขยายขอบเขตในการเรียกค่าสินไหมทดแทนที่ไม่ใช่ตัวเงินให้สอดคล้องกับความเสียหายที่ได้แก้ไขปรับปรุงตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๒๐ วรรคสองและวรรคสาม รวมทั้งขยายสิทธิในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนไปยังสามี ภริยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานในกรณีผู้เสียหายตายด้วย

- ร่างมาตรา ๔๕๒/๒ (ค่าเสียหายเชิงลงโทษ) ได้นำหลักค่าเสียหายเชิงลงโทษ มากำหนดไว้ เพื่อให้ศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษได้ อันส่งผลให้กฎหมายลักษณะละเมิดนอกจากจะมีบทบาทเพื่อเยียวยาความเสียหายแล้ว ยังมีบทบาทในการป้องกันและยับยั้งมิให้มีการกระทำละเมิด

ในลักษณะร้ายแรงและเป็นพฤติกรรมที่ชั่วร้ายในสังคมซ้ำอีก รวมทั้งได้กำหนดจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ศาลมีอำนาจกำหนดเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้น ๒ เท่า โดยได้นำแนวคิดมาจากพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐

๓. ร่างพระราชบัญญัติฯ มีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาและถ้อยคำให้แตกต่างไปจากกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน เช่น

- ร่างมาตรา ๔๒๐ (หลักเกณฑ์การละเมิด) ได้แก้ไขถ้อยคำว่า โดยผิดกฎหมาย เป็นถ้อยคำที่โดยมิชอบ รวมทั้งมีการกำหนดหรืออธิบายความหมายของคำว่า ความเสียหาย และ สิทธิอื่น เพิ่มเติมจากของเดิม

- ร่างมาตรา ๔๒๑ (การใช้สิทธิเกินส่วน) ได้เพิ่มเติม การใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นการกระทำอันมิชอบตามมาตรา ๔๒๐ รวมทั้งได้เพิ่มเติมการใช้สิทธิที่ถือว่าเป็นการกระทำอันมิชอบตามมาตรา ๔๒๐ ด้วย เช่น การใช้สิทธิที่มีได้มุ่งหวังประโยชน์อันเป็นปกติธรรมดาแห่งสิทธิ การใช้สิทธิในลักษณะข่มเหงรังแก ล่วงเกิน คุกคาม ฯลฯ

- ร่างมาตรา ๔๒๔ (ความเสียหายที่เกิดแต่การฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายใดอันประสงค์เพื่อจะปกป้องบุคคลอื่น) ได้แก้ไขให้ครอบคลุมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสวัสดิภาพของประชาชนด้วย

- ร่างมาตรา ๔๒๖ (ความรับผิดชอบของผู้กล่าวหาหรือโจทก์ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง) ได้เพิ่มเติมบทยกเว้นความรับผิดชอบของผู้กล่าวหาหรือโจทก์ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง ไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีที่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้ว่าเป็นเช่นนั้นไม่จริงและไม่อยู่ในฐานะที่ควรจะได้

- ร่างมาตรา ๔๒๗ (ความเสียหายอันเกิดจากยานพาหนะหรือทรัพย์สินอันตราย) ได้เพิ่มเติมถ้อยคำ หรือโดยปริมาณหรือน้ำหนักของทรัพย์สินนั้น เพื่อคุ้มครองผู้เสียหายที่เกิดจากทรัพย์สินที่แม้โดยสภาพไม่เป็นอันตราย แต่โดยปริมาณหรือโดยน้ำหนักของทรัพย์สินอาจทำให้เกิดอันตรายด้วย รวมทั้งกำหนดควรระดมสามขึ้นใหม่ เพื่อคุ้มครองบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายกรณีบุคคลสองฝ่ายต้องบทสันนิษฐานการละเมิดร่วม

- ร่างมาตรา ๔๒๘ (ความเสียหายที่เกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น) ได้เพิ่มเติมถ้อยคำว่า อาคารสาธารณะ เพื่อให้ครอบคลุมความรับผิดในส่วนอาคารสาธารณะ โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างระหว่างการก่อสร้าง รวมทั้งขยายความรับผิดไปยังบุคคลอื่นที่มีส่วนต้องรับผิด เพื่อให้เกิดความชัดเจนในความสัมพันธ์เรื่องความรับผิดระหว่างผู้ครอบครอง เจ้าของ และผู้ก่อสร้างหรือจำหน่ายสิ่งปลูกสร้างด้วย

- ร่างมาตรา ๔๓๑ (ความเสียหายที่เกิดเพราะสัตว์) ได้เพิ่มเติมในครอบคลุมกรณีสัตว์ร้ายที่มีผู้นิยมนำมาเลี้ยงและไม่ให้การดูแลตามระดับความร้ายของสัตว์รวมไปถึงควบคุมพฤติกรรมของเจ้าของสัตว์มิให้ละเมิดสิทธิความเป็นเจ้าของหรือนำสัตว์ไปปล่อยทิ้งไว้ในที่สาธารณะซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่บุคคลอื่นได้ ซึ่งเป็นการช่วยป้องกันภัยให้แก่สังคม

- ร่างมาตรา ๔๓๔ (ความรับผิดชอบของตัวการและตัวแทน) ได้มีการเพิ่มวรรคสองเพื่อกำหนดนิยามของคำว่า ตัวแทน ให้มีความครอบคลุมและชัดเจนขึ้น

- ร่างมาตรา ๔๓๕ (ความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้อนุบาล) ได้เพิ่มเติมความโดยให้พิจารณาประวัติการอบรม เลี้ยงดู สั่งสอนของบิดามารดาและผู้อนุบาลประกอบมาตรฐานความระมัดระวังในการดูแล และรวมไปถึงการพิจารณาพฤติกรรมของเด็กด้วย

- ร่างมาตรา ๔๓๖ (ความรับผิดชอบของครู อาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่น) ได้แก้ไขโดยกำหนดให้ครูบาอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลผู้เยาว์หรือผู้มีความผิดปกติทางกายหรือจิตใจ หรือคนวิกลจริตต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของบุคคลดังกล่าว ซึ่งได้กระทำลงในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน เว้นแต่มีข้อยกเว้นตามกฎหมาย

- ร่างมาตรา ๔๕๑ (การแก้ไขคำพิพากษา) ได้แก้ไขโดยขยายระยะเวลาในการให้ศาลแก้ไขคำพิพากษาจาก ๒ ปี เป็น ๕ ปี

๒.๔ อายุความ

กฎหมายลักษณะละเมิดที่ใช้บังคับในปัจจุบันได้กำหนดให้สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดเป็นอันขาดอายุความเมื่อพ้น ๑ ปี แต่ร่างพระราชบัญญัติฯ ได้ปรับปรุงโดยกำหนดอายุความเป็น ๒ ปี สำนักงานฯ เห็นว่า การขยายอายุความดังกล่าวมิได้ระบุแหล่งที่มาหรือมีหลักวิชาการมาสนับสนุนว่าเพราะเหตุใดจึงกำหนดเป็น ๒ ปี นอกจากนี้ การกำหนดเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับข้อยกเว้นเรื่องอายุความสำหรับการกระทำละเมิดต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย ซึ่งต้องใช้เวลาในการแสดงอาการต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายใน ๓ ปี นับแต่วันที่อยู่ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่รู้ถึงความเสียหาย โดยได้นำแนวคิดมาจากมาตรา ๑๓[๑] แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ เป็นกฎหมายเฉพาะที่ตราขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีระบบวิธีพิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภค อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ที่ได้รับความเสียหายให้ได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แต่กฎหมายลักษณะละเมิดเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ฉะนั้น การนำมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ มาปรับใช้ จึงอาจไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการคุ้มครองผู้เสียหายตามกฎหมายลักษณะละเมิดได้ ดังนั้น การแก้ไขอายุความหรือการกำหนดข้อยกเว้นเรื่องอายุความสำหรับการกระทำละเมิดต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย ซึ่งต้องใช้เวลาในการแสดงอาการนั้นจึงต้องพิจารณาสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งศึกษาหลักการวิชาการต่าง ๆ ประกอบให้ครบถ้วนด้วย

๓. โครงสร้างตามกฎหมายลักษณะละเมิดที่ใช้บังคับในปัจจุบันและการแยกโครงสร้างเป็นหมวดหรือส่วนที่ชัดเจนตามร่างพระราชบัญญัติฯ มีข้อดีและข้อเสียอย่างไร

สำนักงานฯ เห็นว่า โครงสร้างตามกฎหมายลักษณะละเมิดที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว โดยมีการกำหนดหมวดและเนื้อหาหรือสาระที่ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน จึงทำให้ผู้อ่านได้เห็นภาพและมีความเข้าใจกฎหมายลักษณะละเมิดอย่างเป็นระบบ ส่วนโครงสร้างใหม่ตามร่างพระราชบัญญัติฯ นั้น ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดหมวดและแยกเป็นส่วนให้ชัดเจนว่าในแต่ละหมวดหรือแต่ละส่วนมีเนื้อหาสาระเช่นใดบ้างก็ตาม แต่ในการกำหนดดังกล่าวขาดความเชื่อมโยงของกฎหมาย และมีเนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับชื่อหมวดหรือส่วน รวมทั้งได้กำหนดเนื้อหาทับซ้อนกัน โดยเฉพาะเรื่องบทสันนิษฐานความรับผิด นอกจากจะได้อำนาจไว้ในส่วนที่ ๒ แล้ว ยังได้มีการกำหนดในหมวดหรือส่วนอื่นอีก

ด้วย จึงเห็นได้ว่า เนื้อหาหรือสาระบางเรื่องไม่สามารถแยกออกจากกันได้ชัดเจนว่าควรกำหนดไว้ในหมวดหรือ ส่วนใด ดังนั้น การกำหนดโครงสร้างไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้อ่านเกิดความสับสนได้ว่าเนื้อหาหรือสาระนั้น เป็นใด ซึ่งทำให้ยากต่อการศึกษาและทำความเข้าใจ

๔. การเพิ่มเติมหลักการใหม่มีความจำเป็นและแตกต่างไปจากหลักการเดิมหรือไม่ อย่างไร

โดยที่ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขหลักการของกฎหมายลักษณะละเมิดในหลายประการ สำนักงานฯ พิจารณาแล้วมีข้อสังเกต ในประเด็นหลักๆ ดังนี้

๔.๑. หลักการทั่วไปว่าด้วยละเมิด (ร่างมาตรา ๔๒๐)

บทบัญญัติว่าด้วยละเมิดทั่วไป ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติให้บุคคลต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดอันเป็นผลมาจากการกระทำใด ๆ ภายใต้อุปสรรคประกอบของมูลละเมิด ดังนี้

๑) ผู้ใด

๒) จงใจหรือประมาทเลินเล่อ

๓) ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย และ

๔) ให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่ง

อย่างใด นั้น

สำนักงานฯ พิจารณาหลักการข้างต้นประกอบกับหลักการที่มีการเพิ่มเติมในร่างมาตรา ๔๒๐ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แล้วมีข้อสังเกตในแต่ละประเด็นดังนี้

๑) การแก้ไขด้อยค่าจากคำว่า โดยผิดกฎหมาย ซึ่งตัวบทภาษาอังกฤษใช้คำว่า Unlawful ตรงกับคำว่า โดยมีชอบ ในมาตรา ๔๒๑ แต่โดยที่นักนิติศาสตร์หรือศาลไทยก็ได้สร้างหลักกฎหมายไว้แล้วว่ามาตรา ๔๒๑ เป็นการขยายนามตรา ๔๒๐ คือการกระทำโดยมีสภาพตามกฎหมาย แม้จะเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นก็ไม่เป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แต่อาจจะเป็นการละเมิดตามมาตรา ๔๒๑ อันจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

มาตรา ๔๒๐ ที่บังคับใช้ในปัจจุบัน เป็นคำว่า โดยมีชอบ ทั้งนี้ โดยเทียบเคียงหลักการจากต้นแบบของกฎหมายแพ่งเยอรมัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีขอบข่ายการบังคับใช้ที่กว้างขวางขึ้น นั้น มีข้อสังเกตว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของศาลหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาวินิจฉัยว่ากรณีใดบ้าง ที่ถือว่าการกระทำโดยมีชอบอาจเกิดปัญหาในข้อกฎหมายในทางปฏิบัติ เนื่องจากถ้อยคำดังกล่าวมีขอบข่ายการบังคับใช้ที่กว้าง โดยมีได้มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในการพิจารณาความหมายของคำดังกล่าว ประกอบกับเมื่อพิจารณา Section ๘๒๓ (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน ซึ่งกำหนดว่า (๑) A person who, intentionally, *unlawfully* injures the life, แล้ว จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมันมีการกำหนดกรอบว่าการกระทำที่เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อ นั้น ต้องเป็นการกระทำโดยผิดกฎหมายหรือโดยมีชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับหลักการของมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ปัจจุบัน ดังนั้น เพื่อให้มีความชัดเจน

และไม่เกิดปัญหาการตีความ จึงเห็นว่าควรกำหนดหลักการไว้ตามเดิมอันจะทำให้ศาลสามารถนำไปพิจารณาวินิจฉัยได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

นอกจากนี้มีข้อสังเกตว่า การใช้ถ้อยคำว่า โดยผิดกฎหมาย ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒๐ และถ้อยคำว่า เป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมาย ในมาตรา ๔๒๑ นั้น กฎหมายมุ่งหมายที่จะแบ่งแยกลักษณะของการกระทำในมูลละเมิดออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ การกระทำอันเป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ เป็นกรณีที่เกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมาย ซึ่งหมายความว่า การกระทำนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายไม่ว่ากฎหมายแพ่งหรือกฎหมายอาญาก็ตาม ซึ่งหากผู้กระทำมีสิทธิหรือมีอำนาจกระทำได้ตามกฎหมาย ตามสัญญา ตามคำพิพากษา หรือได้รับความยินยอมโดยชอบแล้ว การกระทำนั้นย่อมไม่เป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ ในขณะที่การกระทำอันเป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๑ เป็นกรณีของการกระทำโดยมีสิทธิที่จะกระทำได้ แต่การใช้สิทธิมีลักษณะเกินส่วน กล่าวคือ การใช้สิทธิอันมีแต่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นนั้น ซึ่งคำว่า สิทธิ ตามมาตรา ๔๒๑ ย่อมหมายถึงอำนาจอันชอบธรรมที่กฎหมายรองรับ ซึ่งการใช้สิทธิดังกล่าวโดยปกติย่อมไม่ถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายตามมาตรา ๔๒๐ แต่เมื่อใดที่ผู้กระทำที่มุ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นด้วย จึงจะถือว่าเป็นการใช้สิทธิเกินส่วน สำหรับถ้อยคำว่า ซึ่งจะมีแต่ให้เกิดเสียหาย หมายถึง แม้การกระทำดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิของตนอันชอบธรรมที่กฎหมายรับรอง และไม่เป็นการผิดกฎหมาย แต่หากการใช้สิทธิดังกล่าวผู้กระทำมุ่งต่อผลคือความเสียหายแก่ผู้อื่นฝ่ายเดียว ย่อมถือเป็นการอันมิชอบด้วยกฎหมายที่ผู้กระทำต้องรับผิดชอบในมูลละเมิด โดยหากผู้กระทำมุ่งที่จะก่อประโยชน์แม้จะกระทบถึงคนอื่นบ้างก็คงถือเป็นธรรมดาของการใช้สิทธิ ไม่เป็นละเมิด จึงเห็นได้ว่า การพิจารณาว่าข้อเท็จจริงอย่างใดเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนตามมาตรา ๔๒๑ นั้น เป็นดุลพินิจซึ่งศาลจะพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ลักษณะความเสียหาย และความมุ่งหมายของผู้กระทำละเมิดเป็นสำคัญ ดังนั้น หากได้พิจารณาแล้วปรากฏความว่ามีเหตุอันถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย ย่อมเป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แต่ถ้าผลการพิจารณาได้ความว่าเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนอันถือเป็นการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมายย่อมเป็นละเมิดตามมาตรา ๔๒๑ ซึ่งความมุ่งหมายของผู้ทำละเมิดและองค์ประกอบของความผิดในมูลละเมิดอันเป็นพื้นฐานของการพิจารณาค่าเสียหายของศาลในแต่ละมาตราย่อมแตกต่างกันออกไป ดังนั้น การแก้ไขถ้อยคำในวรรคมาตรา ๔๒๐ เป็นคำว่า โดยมิชอบ จะเป็นผลให้ลักษณะการกระทำของมูลละเมิดในมาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๑ มิได้แบ่งแยกความมุ่งหมายของผู้ทำละเมิดและองค์ประกอบของความผิดในมูลละเมิดอย่างที่ยังคับไว้ข้ออยู่ในปัจจุบัน แต่เป็นการขยายความให้การกระทำอันเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนตามมาตรา ๔๒๑ เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของความผิดในมูลละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แทน ซึ่งอาจทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายที่ประสงค์จะกำหนดให้ลักษณะความผิดในมูลละเมิดที่เกิดจากการกระทำที่เป็นการใช้สิทธิเกินส่วนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

๒) การเพิ่มเติมขอบเขตความเสียหายที่เกิดจากมูลละเมิด (ร่างมาตรา ๔๒๐ วรรคสอง และวรรคสาม) อันเป็นการนำหลักการมาจากสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย [๒๒] โดยมีการเพิ่มเติม ความเสียหายแก่จิตใจ ความเสียหายแก่ชื่อเสียงและเกียรติยศ ความเสียหายอันเกิดจากการกระทบถึงสิทธิในครอบครัว ความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในการประกอบอาชีพการงาน สิทธิอื่นใดซึ่งรวมถึงประโยชน์ที่แม้มิได้มีกฎหมายบัญญัติคุ้มครองไว้โดยชัดแจ้งแต่เป็นสิทธิประโยชน์ที่บุคคลพึง มีพึงได้ในสังคม รวมทั้งสิทธิต่างๆ ของทารกในครรภ์มารดา ซึ่งสำนักงานฯ มีข้อสังเกตว่า ข้อดีของการนำรายละเอียดของความเสียหาย

มากำหนดไว้ในบทบัญญัติของกฎหมายคือ ลักษณะความเสียหายจากมูลละเมิดมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แต่ข้อเสียของการเขียนกฎหมายในลักษณะดังกล่าวคือการกำหนดรายละเอียดนั้นอาจทำให้การตีความกฎหมายมีข้อจำกัดและแคบเกินไป และสิทธิบางประการสามารถอาศัยการตีความตามถ้อยคำที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒๐ ได้อยู่แล้ว (โดยเฉพาะถ้อยคำว่า สิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ซึ่งเป็นความเสียหายประเภทสุดท้ายที่นอกเหนือไปจากสิทธิในชีวิตร่างกาย อนามัย เสรีภาพ และทรัพย์สิน) ดังนั้น จึงเห็นว่า ควรกำหนดขอบเขตลักษณะความเสียหายเพิ่มเติมเฉพาะกรณีที่บทบัญญัติมาตรา ๔๒๐ ปัจจุบันไม่สามารถตีความให้ครอบคลุมถึงความเสียหายนั้นได้ตามวัตถุประสงค์ของการชดเชยค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิด เช่น ความเสียหายต่อจิตใจ ชื่อเสียง เกียรติยศ ซึ่งเป็นความเสียหายที่ไม่อาจคำนวณเป็นตัวเงินได้ชัดเจนแน่นอนอย่างกรณีความเสียหายต่อร่างกาย อนามัย หรือทรัพย์สิน เป็นต้น

๔.๒. การใช้สิทธิเกินส่วน ตามมาตรา ๔๒๑ (ร่างมาตรา ๔๒๑)

คำรา หรือคำอธิบาย ละเมิด ของปรมาจารย์หลายท่านจะอธิบายบทบัญญัติมาตรา ๔๒๑ ว่าจะต้องอ่านควบกับมาตรา ๕ ...ในการใช้สิทธิแห่งตนต้องกระทำการโดยสุจริต (bonne fides) การแก้ไขโดยใส่เหตุการณ์เฉพาะเรื่องเข้าไปแทนจะทำให้ด้วยทชชเงินขึ้นก็จริงแต่จะแคบลงและหลักเรื่องการใช้สิทธิโดยสุจริตตามมาตรา ๕ จะหายไปจากมาตรา ๔๒๑ นี้

หลักการเรื่องการใช้สิทธิเกินส่วนตามมาตรา ๔๒๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ การใช้สิทธิซึ่งหมายถึงการกระทำโดยมีอำนาจอันชอบธรรมที่กฎหมายรับรอง มีสิทธิตามสัญญา มีหน้าที่ หรือมีความสัมพันธ์บางประการ แต่การใช้สิทธินั้นมีแต่จะทำให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่น ซึ่งหมายถึงเป็นการกั่นกั้นโดยผู้กระทำมุ่งต่อผลคือความเสียหายแก่ผู้อื่นฝ่ายเดียว การใช้สิทธิเช่นว่านั้นย่อมถือว่าเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนตามมาตรา ๔๒๑ ถือว่ามีชอบด้วยกฎหมาย เป็นละเมิดแต่หากผู้กระทำมุ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แม้การกระทำนั้นจะกระทบถึงผู้อื่นอยู่บ้างก็ถือว่าเป็นธรรมดาของการใช้สิทธิ ไม่เป็นละเมิด

หลักการของร่างมาตรา ๔๒๑ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เป็นการเพิ่มเติมลักษณะของการกระทำที่ถือเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนสองกรณี ได้แก่

๑) การใช้สิทธิที่มีได้มุ่งหวังประโยชน์อันเป็นปกติธรรมดาแห่งสิทธินั้น

สำนักงานฯ พิจารณาแล้วมีข้อสังเกตว่า การใช้สิทธิที่มีได้มุ่งหวังประโยชน์อันเป็นปกติธรรมดาแห่งสิทธิ นั้น ย่อมหมายถึง การใช้สิทธิที่ผู้กระทำมุ่งหมายให้เกิดความเสียหายใด ๆ ที่นอกเหนือไปจากการใช้สิทธิอันเป็นปกติ เช่น เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษานำหมายบังคับคดีไปนำยึดทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ในวันที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเข้าพิธีมงคลสมรส ซึ่งการกระทำในลักษณะดังกล่าวเป็นการใช้สิทธิตามกฎหมาย แต่หากพิจารณาได้ว่าเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษามุ่งหวังให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับความอับอาย เสียชื่อเสียง ย่อมถือว่าเป็นการกระทำที่มีได้มุ่งหวังประโยชน์อันเป็นปกติธรรมดา ซึ่งข้อเท็จจริงตามตัวอย่าง เห็นว่า ย่อมถือเป็นการใช้สิทธิซึ่งมีแต่จะทำให้เกิดเสียหายแก่บุคคลอื่น อันถือเป็นการใช้สิทธิเกินส่วนตามมาตรา ๔๒๑ อยู่แล้ว ดังนั้น การขยายขอบเขตของการใช้สิทธิเกินส่วนตามถ้อยคำดังกล่าวนี้ แม้จะมีการกำหนดเพิ่มเติมไว้หรือไม่ก็ได้ทำให้ขอบเขตของหลักการเรื่องการ ใช้สิทธิเกินส่วนตามมาตรา ๔๒๑ เปลี่ยนแปลงไป

๒) การใช้สิทธิในลักษณะข่มเหงรังแก ล่วงเกิน คุกคาม หรือก่อให้เกิดความเดือดร้อน รำคาญแก่บุคคลอื่นเกินกว่าที่ควรคาดหมายได้

สำนักงานฯ พิจารณาแล้วมีข้อสังเกตว่า การเพิ่มเติมลักษณะของการกระทำ ละเมิดให้ครอบคลุมถึงการ ใช้สิทธิในลักษณะข่มเหง รังแก ล่วงเกิน คุกคาม แม้จะมีข้อดีที่ทำให้เกิดความชัดเจน และครอบคลุมมากขึ้น โดยเฉพาะข้อเท็จจริงในบางกรณี ที่ผู้กระทำมีสิทธิหรือมีอำนาจที่จะกระทำได้ตาม ความสัมพันธ์บางประการ เช่น ผู้บังคับบัญชา มีสิทธิและอำนาจเหนือผู้ใต้บังคับบัญชา หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย เป็นต้น แต่หากพิจารณาลักษณะของการกระทำที่เป็นการข่มเหง รังแก ล่วงเกิน คุกคาม ย่อมเป็นการกระทำที่ผู้กระทำจงใจให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น โดยผิดกฎหมายอยู่ในตัว อันถือเป็น ความผิดในมูลละเมิดทั่วไปตามมาตรา ๔๒๐ อยู่ด้วยแล้ว ดังนั้น การที่นำหลักการดังกล่าวมากำหนดไว้ในเรื่อง การใช้สิทธิเกินส่วนอีกจึงอาจมีผลเสียที่ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและอาจก่อให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้ กฎหมายและการตีความ

นอกจากนี้ ด้วยเหตุผลดังที่ได้ชี้แจงในข้อ ๔.๑ ว่า หากหลักการเรื่องการ ใช้สิทธิ เกินส่วนตามร่างมาตรา ๔๒๑ มีลักษณะเป็นบทขยายการกระทำอันมิชอบตามร่างมาตรา ๔๒๐ จะเป็นผลให้ ลักษณะการกระทำของมูลละเมิดในมาตรา ๔๒๐ และมาตรา ๔๒๑ มิได้แบ่งแยกความมุ่งหมายของผู้ทำละเมิด และองค์ประกอบของความผิดในมูลละเมิดอย่างที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบันแต่กลับเป็นการขยายความให้การกระทำ อันเป็นการ ใช้สิทธิเกินส่วนตามร่างมาตรา ๔๒๑ เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบของความผิดในมูลละเมิดตาม ร่างมาตรา ๔๒๐ แทน ซึ่งเป็นผลให้ไม่สามารถแบ่งแยกได้ชัดเจนว่า การกระทำอย่างไรเป็นเรื่องละเมิดทั่วไป และ การกระทำอย่างไรเป็นการ ใช้สิทธิเกินส่วน อันทำให้หลักการเรื่องการ ใช้สิทธิเกินส่วน ไม่มีที่ใช้ตามความมุ่ง หมายของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในปัจจุบัน

๔.๓. การฝ่าฝืนกฎหมายที่ประสงค์จะปกป้องบุคคลอื่น ตามมาตรา ๔๒๒ (ร่างมาตรา ๔๒๔)

หลักการของมาตรา ๔๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นบท สันนิษฐานว่าผู้ฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องบุคคลอื่น หากความเสียหายเกิดขึ้นจาก การฝ่าฝืนเช่นนั้น ผู้นั้นเป็นผู้ทำละเมิด

โดยส่วนที่ ๒ บทสันนิษฐานความรับผิด ร่างมาตรา ๔๒๔ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไข เพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งเพิ่มเติมหลักการของมาตรา ๔๒๒ ขึ้นใหม่ ดังนี้

๑) เพิ่มเติมหลักการเกี่ยวกับบทสันนิษฐานความผิดในกรณีฝ่าฝืนบทบังคับแห่ง กฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อม หรือสวัสดิภาพของประชาชน

สำนักงานฯ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับหลักการดังกล่าว เนื่องจากการเพิ่มเติม หลักการในเรื่องนี้จะก่อให้เกิดผลดีแก่การชดเชยค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดอันเกิดจากการกระทำใด ๆ ที่เป็น การฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายที่ประสงค์จะคุ้มครองสิ่งแวดล้อมหรือสวัสดิภาพของประชาชน ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

๒) การเพิ่มเติมบทบัญญัติในกรณีให้ผู้กระทำผิดสามารถพิสูจน์เพื่อปฏิเสธความรับ ผิดตามบทสันนิษฐาน

สำนักงานฯ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับหลักการดังกล่าว เนื่องจากบทสันนิษฐาน ความผิดตามมาตรา ๔๒๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ถือเป็นบทสันนิษฐานให้ผู้กระทำได้รับผิด ตามความเสียหายโดยเคร่งครัด (Strict Liability) ที่หากผู้กระทำนั้น ได้กระทำโดยฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมาย แล้วมีความเสียหายเกิดขึ้น และผู้เสียหายเพียงพิสูจน์ว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กับการกระทำละเมิด ก็เพียงพอให้บุคคลนั้นก็ต้องรับผิดในมูลละเมิดแม้ว่าบุคคลนั้นจะมีได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ตาม โดยหากผู้กระทำจะหลุดพ้นจากบทสันนิษฐานดังกล่าวจะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า คนมิได้กระทำการอันเป็นการ ฝ่าฝืนบทบังคับแห่งกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องบุคคลอื่นนั้น ในขณะที่มิได้กำหนดให้ผู้กระทำได้ พิสูจน์ว่า ความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั่นเอง ดังนั้นการเพิ่มเติม ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าว จะทำให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น

๔.๔ ความรับผิดของครูอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลฯ ตามมาตรา ๔๓๐ (ร่างมาตรา ๔๓๖)

หลักการตามมาตรา ๔๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นกำหนดความ รับผิดของผู้มีหน้าที่ดูแลผู้ไร้ความสามารถ ในความเสียหายที่เกิดจากการทำละเมิดของผู้ไร้ความสามารถ ในทำนองเดียวกับมาตรา ๔๒๕ แต่แตกต่างกันตรงที่มาตรา ๔๓๐ มีการกำหนดตัวผู้มีหน้าที่ดูแลซึ่งได้แก่ครู อาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลบุคคลผู้ไร้ความสามารถ โดยต้องร่วมรับผิดกับผู้ไร้ความสามารถ ในการละเมิดที่ผู้ไร้ความสามารถได้กระทำลง ในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของตน หากคนมิได้ใช้ ความระมัดระวังตามสมควร ซึ่งร่างมาตรา ๔๓๖ ของเมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๔๓๖ ของร่างพระราชบัญญัติ แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงหลักการเดิมอยู่ ๒ ประการ กล่าวคือ

๑) บุคคลที่ได้รับการดูแล กล่าวคือ มาตรา ๔๓๐ บัญญัติให้บุคคลที่ได้รับการดูแล คือ บุคคลผู้ไร้ความสามารถ ซึ่งหมายความว่า ต้องเป็นบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้เป็นผู้ไร้ความสามารถก่อน จึงจะเข้าเงื่อนไข ตามมาตรานี้ แต่ร่างมาตรา ๔๓๖ บัญญัติให้บุคคลที่ได้รับการดูแล ได้แก่ ผู้เยาว์หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางกาย หรือจิตใจ หรือคนวิกลจริต ซึ่งหมายความว่า ผู้ที่มีความผิดปกติทางกายหรือจิตใจ หรือคนวิกลจริตนั้น ไม่จำเป็นต้องให้ศาลสั่งเป็นคนไร้ความสามารถก็ได้ ดังนั้น บุคคลที่ได้รับการดูแลตามร่างมาตรา ๔๓๖ จึงมีความหมายครอบคลุมบุคคลที่กว้างกว่ามาตรา ๔๓๐

๒) ความรับผิดของผู้มีหน้าที่ดูแล กล่าวคือ มาตรา ๔๓๐ บัญญัติให้บุคคลผู้รับดูแล ต้องรับผิดร่วมกับผู้ไร้ความสามารถ ถ้าพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร แต่ร่างมาตรา ๔๓๖ บัญญัติให้บุคคลผู้รับดูแลต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแต่เพียงผู้เดียว ถ้าหากพิสูจน์ ได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร ดังนั้น ความรับผิดของผู้ดูแลตามร่างมาตรา ๔๓๖ จึงมีความเข้มงวดกว่ามาตรา ๔๓๐

ซึ่งเมื่อพิจารณาความแตกต่างของมาตรา ๔๓๐ และร่างมาตรา ๔๓๖ แล้ว เห็นว่า หลักการที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมมีทั้งข้อดีและข้อเสีย กล่าวคือ บทบัญญัติของกฎหมายจะเป็นผลดีในการบังคับ ให้บุคคลผู้รับดูแลต้องใช้ความระมัดระวังในการดูแลผู้เยาว์หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางกายหรือจิตใจ หรือคน วิกลจริตเพิ่มขึ้นกว่าเดิม อันจะทำให้เกิดความปลอดภัยแก่บุคคลดังกล่าวและป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่

บุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น รวมทั้งกฎหมายบัญญัติให้บุคคลที่ได้รับการดูแลครอบคลุมถึงผู้เยาว์หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางกายหรือจิตใจ หรือคนวิกลจริตซึ่งศาลไม่ได้สั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถด้วย แต่อย่างไรก็ดี การที่กฎหมายขยายความรับผิดชอบให้ครูอาจารย์ นายจ้าง หรือบุคคลอื่นซึ่งรับดูแลต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแต่เพียงผู้เดียว ถ้าหากพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้น ๆ มิได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควร นั้น อาจทำให้เกิดข้อเสียในทางปฏิบัติที่ผู้รับดูแลผู้เยาว์ หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางกายหรือจิตใจ หรือคนวิกลจริตอาจมีจำนวนจำกัดมากขึ้นหรือหากมีข้อมเป็นผลให้การประกอบกิจการที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้เยาว์หรือผู้ที่มีความผิดปกติทางกายหรือจิตใจ หรือคนวิกลจริต มีการคิดค่าจ้างในอัตราที่สูงหรือกำหนดเงื่อนไขในการรับดูแลมากขึ้น เนื่องจากบุคคลดังกล่าวมีโอกาสในความรับผิดชอบในทางละเมิดที่สูงขึ้นจากเดิม ด้วยเหตุนี้เมื่อหลักการที่เพิ่มเติมก่อให้เกิดภาระแก่ผู้รับดูแลเพิ่มขึ้น ในขณะที่ความรับผิดชอบที่กฎหมายกำหนดกลับมีความเคร่งครัดมากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงภาระหน้าที่ตามกฎหมายและความรับผิดชอบให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมและไม่เป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายจนเกินสมควรประกอบด้วย

๔.๕ การทำละเมิดร่วมกัน ตามมาตรา ๔๓๒ (ร่างมาตรา ๔๒๒)

หลักการในมาตรา ๔๓๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้การร่วมกันทำละเมิด เป็นการกระทำของบุคคลโดยมีเจตนาร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้ยุยงส่งเสริมหรือช่วยเหลือ โดยเมื่อความเสียหายเกิดขึ้นจากการร่วมกันทำละเมิดทุกคนต้องรับผิดชอบเต็มจำนวน ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ทำละเมิดคนใดจะทำความเสียหายมากหรือน้อยกว่าอีกคนหนึ่งก็ตาม และผู้เสียหายสามารถจะเลือกฟ้องคนใดคนหนึ่งให้ต้องรับผิดชอบเต็มจำนวนก็ได้ซึ่งเมื่อผู้ทำละเมิดคนหนึ่งใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว ย่อมไต่เบี่ยงจากอีกคนหนึ่งตามส่วนที่ต้องรับผิดชอบได้ (ตามหลักการรับช่วงสิทธิของเจ้าหนี้ มาตรา ๒๒๖)

หลักการในเรื่องนี้กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๔๒๒ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยเพิ่มเติมหลักการในสองเรื่อง ได้แก่

๑) ความรับผิดชอบในมูลละเมิดจากความเสียหายที่มีอาจแบ่งแยกได้ตามมาตรา ๔๓๒

ร่างมาตรา ๔๒๒ เพิ่มเติมหลักการเกี่ยวกับกรณีที่มีผู้ทำละเมิดหลายคน โดยต่างคนต่างกระทำก่อให้เกิดความเสียหายที่มีอาจแบ่งแยกได้ว่าความเสียหายส่วนไหนเกิดจากการกระทำของคนใด ซึ่งหลักการของมาตรา ๔๓๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นไม่ถือว่าเป็นการทำละเมิดร่วมกัน ดังนั้น จึงไม่อาจนำหลักการเรื่องถูกหนี่ร่วมตามมาตรา ๓๐๑ มาใช้กับกรณีข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ ซึ่งการเพิ่มเติมหลักการดังกล่าวจะเป็นผลให้การบังคับหลักกฎหมายเรื่องการทำละเมิดร่วมกันตามมาตรา ๔๓๒ มีความชัดเจนและสามารถบังคับใช้ได้สะดวกยิ่งขึ้น

สำนักงานฯ ได้พิจารณาหลักการดังกล่าวแล้วมีข้อสังเกตว่า หลักการของการทำละเมิดร่วมกันตามมาตรา ๔๓๒ ได้กำหนดสาระสำคัญไว้ชัดเจนว่ากรณีข้อเท็จจริงเช่นใดถือเป็นการทำละเมิดร่วมกันหรือไม่ ซึ่งในกรณีข้อเท็จจริงที่ความเสียหายเกิดจากการทำละเมิดของบุคคลมากกว่าหนึ่งคนโดยต่างฝ่ายต่างกระทำเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายที่มีอาจแบ่งแยกได้ว่าความเสียหายส่วนไหนเกิดจากการกระทำของคนใด กรณีเช่นนี้หลักการของมาตรา ๔๓๒ ไม่ถือเป็นการทำละเมิดร่วมกัน แต่ในการพิจารณาค่าสินไหมทดแทนในกรณีนี้ศาลจะมีอำนาจในการพิจารณาคำหนดความเสียหายตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ โดยอาจให้ร่วมรับผิดชอบหรือแบ่งส่วนรับผิดชอบได้ตามพฤติการณ์ ซึ่งหากแยกความเสียหายได้

ก็จะให้ต่างฝ่ายต่างรับผิดชอบในความเสียหายนั้น แต่ถ้าหากแยกความเสียหายไม่ได้ก็อาจให้ร่วมรับผิดชอบได้ตาม มาตรา ๔๓๘ ซึ่งมีใช้ให้ร่วมรับผิดชอบตามมาตรา ๔๓๒ ดังนั้น การเพิ่มเติมหลักการในร่างมาตรา ๔๒๒ นี้ แม้จะมี ข้อดีที่ทำให้การบังคับหลักกฎหมายเรื่องการทำละเมิดร่วมกันมีความชัดเจนและสามารถบังคับใช้ได้สะดวกยิ่งขึ้น แต่ก็ยังมีข้อเสียที่ทำให้ในกรณี ความเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการทำละเมิดโดยผู้กระทำมากกว่าหนึ่งคน ถือเป็นกรการทำละเมิดร่วมกันและต้องรับผิดชอบร่วมกันอย่างลูกหนึ่งร่วมในทุกกรณีไป ทั้งนี้ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณา ถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดนั้น หรือลักษณะของความเสียหายนั้นว่าแบ่งแยกได้หรือไม่อีกต่อไป

๒) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้ที่ต้องรับผิดชอบบางราย

ร่างมาตรา ๔๒๒ วรรคสอง กำหนดให้ผู้ได้รับความเสียหายสามารถเรียกร้อง ค่าสินไหมทดแทนไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนจากผู้ทำละเมิดร่วมกันทุกคนหรือเพียงคนหนึ่งคนใดก็ได้ เว้นแต่ โดยพฤติการณ์แห่งคดีจะปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายกับผู้ที่ต้องรับผิดชอบบางคน ในลักษณะ ที่ควรจะแบ่งส่วนความรับผิดชอบแต่ละคนออกจากกันเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ต้องรับผิดชอบคนอื่น ๆ ทั้งนี้ โดยศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยให้ผู้ที่ต้องรับผิดชอบแต่ละคนรับผิดชอบตามส่วนแห่งการกระทำของตนก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ปัญหา ความไม่เป็นธรรมในกรณีที่ผู้เสียหายมีความสัมพันธ์กับผู้ทำละเมิดร่วม

สำนักงานฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการในเรื่องดังกล่าวเป็นการนำ แนวความคิดมาจากแนวบรรทัดฐานคำพิพากษาของศาลต่างประเทศและการนำหลักดังกล่าวมาบังคับใช้ใน บทบัญญัติของกฎหมายไทยยังไม่ชัดเจนและผู้บังคับใช้กฎหมายมีความเข้าใจที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น จึงเห็นว่าการเพิ่มเติมหลักการในเรื่องดังกล่าวนี้ไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด จำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ

๔.๖ ความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ ตามมาตรา ๔๓๓ (ร่างมาตรา ๔๓๑)

ร่างมาตรา ๔๓๑ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ได้เพิ่มเติมหลักการของมาตรา ๔๓๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งกำหนดให้ครอบคลุมถึงความรับผิดชอบในกรณีความเสียหายที่เกิดจากสัตว์ร้ายนั้นโดยกำหนดให้เจ้าของสัตว์หรือ บุคคลผู้รับเลี้ยงไว้แทนเจ้าของจำเป็นต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายที่ต้องเสียหายเพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันเกิดจากสัตว์นั้น สำนักงานฯ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับหลักการดังกล่าว แต่มีข้อสังเกตเล็กน้อย คือ การขยายขอบเขต ให้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ต้องเสียหายแม้ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดขึ้นภายหลังหลุดพ้นจากการ ดูแลหรือพันกรรมสิทธิ์ของตนไปแล้วนั้น แม้หลักการในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์แก่กรณีข้อเท็จจริงที่สามารถกำหนด ตัวบุคคลที่ต้องรับผิดชอบให้ครอบคลุมถึงกรณีสัตว์ร้ายที่มีผู้นิยมนำมาเลี้ยงและไม่ให้การดูแลตามระดับความดุร้าย ของสัตว์แล้วอ้างถึงการสละสิทธิความเป็นเจ้าของหรือนำสัตว์ไปปล่อยในที่สาธารณะให้เป็นสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของ (res nullius) ซึ่งการกระทำในลักษณะดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายแก่บุคคลอื่นภายหลัง แต่บทบัญญัติดังกล่าวยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับช่วงระยะเวลาที่คงมีผลบังคับใช้ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องยังคงต้องรับ รับผิดชอบบ้าง กล่าวคือ ในกรณีของเจ้าของสัตว์ที่มอบกรรมสิทธิ์ในสัตว์นั้นให้แก่บุคคลอื่น หรือกรณีของผู้รับ เลี้ยงรับรักษาไว้แทนเจ้าของแล้วส่งมอบคืนให้แก่เจ้าของ หากกรณีความเสียหายเกิดขึ้นภายหลัง ความรับผิดชอบ ของเจ้าของ เจ้าของร่วม หรือผู้ดูแลรักษาแทนเจ้าของจะคงอยู่หรือไม่ เพียงไร และช่วงระยะเวลาใดที่จะถือเป็น

การหลุดพ้นจากการดูแลรักษาหรือพันกรรมสิทธิ์ของตนไปแล้ว ซึ่งกรณีอาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความ และการบังคับใช้กฎหมายได้เช่นกัน

๔.๗ ความเสียหายอันเกิดจากสิ่งของตกหล่นจากโรงเรือน ตามมาตรา ๔๗๖ (ร่างมาตรา ๔๓๐)

โดยหลักในเรื่องความเสียหายอันเกิดจากสิ่งของตกหล่นจากโรงเรือนตามมาตรา ๔๗๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้ บุคคลผู้อยู่ในโรงเรือน ต้องรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดเพราะของตกหล่นจากโรงเรือนนั้น หรือเพราะสิ่งข่วงข้างของไปตกในที่อันมิควร เนื่องจากลักษณะของการกระทำละเมิดตามมาตรา นี้มักเกิดจากการกระทำของผู้ที่อยู่ในโรงเรือนโดยตรงไม่ว่าโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ซึ่งอาจเป็นผู้ครองโรงเรือนหรือเจ้าของหรือไม่ก็ได้ซึ่งกรณีจะแตกต่างจากความเสียหายที่เกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ตามมาตรา ๔๓๔ ซึ่งเป็นกรณีของความเสียหายที่เกิดจากทรัพย์ อันได้แก่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น จึงกำหนดให้ความรับผิดชอบแก่ผู้ครองหรือเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง

ในขณะที่ ร่างมาตรา ๔๓๐ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. กำหนดหลักการไว้ในกรณีความเสียหายที่เกิดจากสิ่งของตกหล่นจากโรงเรือน อาคารสาธารณะ หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นนั้น ผู้ครองโรงเรือน หรือ เจ้าของจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ซึ่งในประเด็นนี้ สำนักงานฯ พิจารณาแล้วเห็นด้วยกับการขยายความให้รวมไปถึงอาคารสาธารณะ เพื่อให้ครอบคลุมความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น แต่มีข้อสังเกตว่า การกำหนดให้ผู้ครองโรงเรือน หรือ เจ้าของ เป็นผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นเป็นบทสันนิษฐานให้บุคคลต้องรับผิดชอบที่เคร่งครัดมากกว่าที่กำหนดไว้ในหลักการของมาตรา ๔๗๖ เนื่องจาก หากกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้น ผู้ครองโรงเรือน หรือ เจ้าของ จะต้องรับผิดชอบในทุกกรณีไป ในขณะที่หลักการตามมาตรา ๔๗๖ กำหนดให้บุคคลที่ต้องรับผิดชอบเป็นผู้ที่อยู่ในโรงเรือนซึ่งมีขอบเขตในการตีความที่ยืดหยุ่นกว่า ซึ่งอย่างไรจะถือว่าบุคคลใดเป็นผู้ที่อยู่ในโรงเรือนถือเป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่ต้องพิจารณาจากความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องๆ ไป ซึ่งกรณีอาจหมายถึงผู้ครองโรงเรือน หรือเจ้าของ หรือไม่ก็ได้

๔.๘ เหตุยกเว้นหรือลดหย่อนความรับผิด (ร่างหมวด ๒ ร่างมาตรา ๔๓๘ ถึงร่างมาตรา ๔๔๑)

สาระสำคัญของหมวด ๒ เหตุยกเว้นหรือลดหย่อนความรับผิด ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ได้เปลี่ยนแปลงชื่อหมวดจาก นิรโทษกรรม เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนกับชื่อหมวดในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับหลักการเรื่องนิรโทษกรรมในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด จะเห็นได้ว่า นิรโทษกรรมเป็นเอกสิทธิ์ที่ผู้กระทำได้จงใจกระทำให้บุคคลอื่นเสียหาย แต่การกระทำดังกล่าวไม่เป็นละเมิด ไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน เนื่องจากกฎหมายให้อำนาจกระทำได้โดยเหตุแห่งการป้องกัน และกระทำตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งการป้องกันนั้นสามารถจำแนกออกได้เป็น ๕ กรณี ได้แก่

๑) ป้องกันภัยอันตรายที่เกิดจากการละเมิดกฎหมาย (มาตรา ๔๔๕)

๒) ป้องกันภัยสาธารณะ (มาตรา ๔๕๐)

๓) ป้องกันภัยเอกชนโดยฉุกเฉิน (มาตรา ๔๕๐)

๔) ป้องกันสิทธิ (มาตรา ๔๕๑) และ

๕) ป้องกันสัตว์ (มาตรา ๔๕๒)

ซึ่งการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มิได้ให้ความหมายไว้ แต่มีความหมายเช่นเดียวกับการป้องกันตามมาตรา ๖๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจะถือเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้นจะต้องมีภัยอันตรายที่จะเกิดขึ้นอันเป็นการละเมิดต่อกฎหมาย และภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง ซึ่งผู้กระทำได้ป้องกันโดยพอสมควรแก่เหตุซึ่งผลของการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายย่อมทำให้การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด ไม่เป็นละเมิดและไม่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ความเสียหายที่เกิดขึ้นตกเป็นบาปเคราะห์อยู่แก่ผู้เสียหายเองซึ่งกรณีจะแตกต่างไปจากการกระทำโดยจำเป็นตาม มาตรา ๖๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่กำหนดให้การกระทำโดยจำเป็นนั้นเป็นเรื่องที่ผู้กระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพราะอยู่ในที่บังคับหรือภายใต้อำนาจที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงขัดขืนได้ หรือเพราะเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นพ้นจากอันตรายที่ใกล้จะถึงและไม่สามารถหลีกเลี่ยงให้พ้นโดยวิธีอื่นใดได้ ซึ่งผลของการกระทำโดยจำเป็นนั้นกฎหมายถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด แต่ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ ด้วยเหตุนี้ สำนักงานฯ จึงมีข้อสังเกต ในร่างมาตรา ๔๔๐ ที่ได้มีการนำหลักการเรื่องจำเป็นมากำหนดไว้ ซึ่งแตกต่างไปจากหลักการเรื่องนิรโทษกรรม เดิมที่กล่าวเฉพาะแต่หลักเรื่องป้องกันเท่านั้น ซึ่งแม้ผลของการป้องกันและการกระทำโดยจำเป็นจะเป็นอย่าง เดียวกันคือผู้กระทำไม่ต้องรับผิดในมูลละเมิด แต่สาระสำคัญและหลักการของทั้งสองเรื่องมีรายละเอียดที่แตกต่าง กันออกไปอย่างชัดเจน จึงเห็นว่าการเพิ่มเติมหลักการเรื่องการกระทำโดยจำเป็นในร่างมาตรา ๔๔๐ ควรพิจารณา อย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่เกิดปัญหาการบังคับใช้กฎหมายและการตีความในอนาคต

๔.๕ หลักความยินยอมไม่เป็นละเมิด (Volenti non fit injuria) (ร่างมาตรา ๔๔๒)

ร่างมาตรา ๔๔๒ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ได้เพิ่มเติมหลักความยินยอมไม่เป็นละเมิดมาบัญญัติไว้ให้ชัดเจน โดยจำแนก เป็น

๑) การให้ความยินยอมโดยชัดแจ้ง (informed consent) กล่าวคือ ผู้เสียหายรู้ถึงข้อมูล อันเป็นสาระสำคัญของการกระทำและผลของการกระทำโดยชัดแจ้งแล้วได้ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการนั้น โดยสมัครใจ (voluntarily given) และการให้ความยินยอมนั้นต้องไม่เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน(ร่างมาตรา ๔๔๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง)

๒) การให้ความยินยอมแทนผู้เสียหาย (presumed consent) กล่าวคือ บุคคลอื่น สามารถให้ความยินยอมแทนผู้เสียหายที่อยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถให้ความยินยอมเองได้โดยการให้ความยินยอมแทน ผู้เสียหายนั้นต้องคำนึงประโยชน์สูงสุดของผู้เสียหายตามหลักวิญญาณซึ่งด้อยกว่า บุคคลอื่น ไม่จำกัดแต่เฉพาะคู่สมรส ผู้ปกครอง ผู้ใช้อำนาจปกครอง ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์เท่านั้น (ร่างมาตรา ๔๔๒ วรรคสาม)

๓) การถอนคืนความยินยอม (right to withdraw consent) กล่าวคือ ผู้เสียหายสามารถ ถอนคืนความยินยอมได้ตลอดเวลา ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความยินยอมโดยผู้เสียหายเองหรือบุคคลอื่น ที่ให้ความยินยอมแทนผู้เสียหายก็ตาม ทั้งนี้ เพื่อมิให้เป็นการกระทำภายหลังที่มีการถอนคืนความยินยอมมาใช้เป็น เหตุยกเว้นความรับผิดทางละเมิด และเคารพหลักการแสดงเจตนาของผู้เสียหาย (ร่างมาตรา ๔๔๒ วรรคสี่)

โดยหลักความยินยอมไม่เป็นละเมิด ปัจจุบันมิได้มีการกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งแพณฑิษฐ์ แต่โดยหลักในการพิจารณาตัดสินของศาลว่าการกระทำใด ๆ เป็นการทำให้ละเมิดหรือไม่ ศาลจะพิจารณาประเด็นเรื่องความยินยอมภายใต้หลักเกณฑ์[๑] โดยสรุปดังนี้

๑) ผู้เสียหายยินยอมให้กระทำหรือยอมต่อการกระทำหรือเสี่ยงเข้ารับความเสียหาย อันถือว่าเป็นการยินยอมรับผลเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเองหรือไม่

๒) การให้ความยินยอมนั้นต้องเป็นไปโดยสมัครใจ ปราศจากการฉ้อฉล หลอกลวง ช่มชู้ หรือสำคัญผิด โดยปกติแล้วต้องให้แก่ผู้กระทำโดยตรง เว้นแต่บางกรณีอาจให้ความยินยอมโดยเจาะจงตัวบุคคลหรือไม่ก็ได้ เช่น การยินยอมให้แพทย์ทำการรักษาหรือผ่าตัด

๓) การให้ความยินยอมอาจให้โดยตรงหรือโดยปริยายก็ได้ หรืออาจเกิดจากนิติกรรมสัญญาก็ได้

๔) การให้ความยินยอมต้องเกิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด โดยการให้ความยินยอมนั้นตราบที่ไม่มีการถอนคืนความยินยอม ก็ถือว่าความยินยอมนั้นคงมีผลอยู่ต่อไป

๕) การให้ความยินยอมนั้น เมื่อผู้กระทำเข้าใจในผลแห่งความยินยอมแล้ว แม้การกระทำนั้นจะขัดต่อความสำนึกในศีลธรรมอันดีก็ไม่ทำให้เป็นละเมิดในทางแพ่ง แต่อาจเป็นความผิดอาญาบางประเภทที่หลักกฎหมายกำหนดว่าไม่ว่าจะได้รับความยินยอมหรือไม่ก็ตามผู้กระทำก็ต้องรับผิดชอบ

๖) การให้ความยินยอมมีขอบเขตจำกัดเฉพาะในเรื่องที่ให้ความยินยอมการกระทำที่นอกเหนือไปกว่าความยินยอมนั้นย่อมเป็นละเมิด

๗) การถอนคืนความยินยอมจะแสดงเจตนาเสียเมื่อใดก็ได้แต่ต้องก่อนมีการกระทำนั้น

ในเรื่องหลักความยินยอมไม่เป็นละเมิดนี้ สำนักงานฯ พิจารณาแล้วมีข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการนำหลักเกณฑ์ที่เป็นแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาของศาลมากำหนดไว้เป็นบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งจะต้องมีความชัดเจนว่าหลักการในเรื่องดังกล่าวมีข้อยุติในประเด็นข้อกฎหมายและได้รับการยอมรับทางวิชาการเป็นการทั่วไป เนื่องจาก หากหลักการในเรื่องนี้ ยังมีความเห็นของนักกฎหมายที่แตกต่างกันออกไป การนำมาบัญญัติไว้เป็นกฎหมายอาจก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และการตีความ เช่น หลักเกณฑ์เรื่องความยินยอมไม่เป็นละเมิดที่สำนักงานฯ ได้อธิบายเปรียบเทียบนี้ ไม่ปรากฏแนวความคิดเกี่ยวกับการให้ความยินยอมแทนผู้เสียหาย เนื่องจากขอบเขตของการให้ความยินยอมโดยบุคคลอื่นยังมีความไม่ชัดเจนว่าหมายถึงบุคคลใดบ้าง โดยหากพิจารณาประกอบกับหลักการตามร่างมาตรา ๔๔๒ วรรคสาม จะเห็นได้ว่าขอบเขตของบุคคลอื่นซึ่งสามารถให้ความยินยอมแทนผู้เสียหายนั้น ไม่จำกัดเฉพาะคู่สมรส ผู้ปกครอง ผู้ใช้อำนาจปกครอง ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์เท่านั้น ซึ่งเป็นการขยายหลักการเรื่องความยินยอมไม่เป็นละเมิดที่กว้างกว่าการให้ความยินยอมโดยผู้เสียหายในกรณีทั่วไป หรือในส่วนที่เกี่ยวกับหลักการให้ความยินยอมนั้น ต้องไม่เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามร่างมาตรา ๔๔๒ วรรคสอง ซึ่งหลักการดังกล่าวจะมีขอบเขตที่แคบลง โดยจำกัดมิให้หิยบการให้ความยินยอมของผู้เสียหายมาปฏิเสธความรับผิดชอบทางแพ่งในเรื่องละเมิดได้ ในขณะที่หลักการให้ความยินยอมในปัจจุบันมีการแยกหลักเกณฑ์เรื่องการให้ความยินยอมทางแพ่งและความยินยอมในทางอาญาออกจากกัน

กล่าวคือ การให้ความยินยอมในทางแพ่งนั้นเมื่อผู้กระทำเข้าใจในผลแห่งความยินยอมแล้วและได้กระทำอย่างหนึ่งอย่างใดซึ่งแม้การกระทำนั้นจะขัดต่อความสำนึกในศีลธรรมอันดีก็ไม่ทำให้เป็นละเมิดในทางแพ่ง แต่การกระทำดังกล่าวอาจเป็นความผิดอาญาบางประเภทที่หลักกฎหมายกำหนดว่าไม่ว่าจะได้รับความยินยอมหรือไม่ก็ตามผู้กระทำก็ต้องรับผิด ดังนั้น จึงเห็นว่าการเพิ่มเติมหลักการในเรื่องดังกล่าวไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิดจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ

๔.๑๐ หลักการในเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษ (ร่างมาตรา ๔๕๒/๒)

ร่างมาตรา ๔๕๒/๒ ของร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ได้เพิ่มเติมหลักการเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษ (punitive damages) โดยกำหนดให้ศาลสามารถกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ เพื่อให้กฎหมายละเมิดนอกจากจะมีบทบาทเพื่อเยียวยาความเสียหายแล้ว ยังมีบทบาทในการป้องกันและยับยั้งมิให้มีการกระทำละเมิดในลักษณะร้ายแรงหรือโดยพฤติกรรมที่ชั่วร้ายในสังคมซ้ำอีก ซึ่งจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ศาลกำหนดจะเพิ่มเป็นสองเท่าของค่าสินไหมทดแทนเพื่อชดเชยความเสียหายที่แท้จริง ทั้งนี้ตามแนวความคิดที่ปรากฏในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๑

ประเทศไทยได้นำหลักการเรื่องค่าเสียหายในเชิงลงโทษมากำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด แต่ได้เริ่มนำหลักเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษมาปรับใช้ด้วยเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษาของศาลฎีกาและในพระราชบัญญัติหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้น จึงจะเห็นได้ว่าหลักการของร่างมาตรา ๔๕๒/๒ ที่นำหลักเรื่องค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาใช้กับความรับผิดละเมิดนั้นจะเป็นการช่วยส่งเสริมมาตรการคุ้มครองผู้เสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากหลักในการกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษนั้นศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดค่าเสียหายให้ผู้กระทำต้องรับผิดได้อีกส่วนหนึ่งหากการกระทำนั้นแสดงให้เห็นถึงเจตนาที่ชั่วร้ายในการไม่ใส่ใจถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งจะเป็นการลงโทษให้ผู้กระทำผิดเจ็บตลบและทำให้ผู้ที่จะกระทำผิดเกิดความเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำอีก แต่อย่างไรก็ดี การนำหลักค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาปรับใช้กับคดีละเมิดในประเทศไทยนั้นเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อน เนื่องจากในระบบกฎหมายของไทยได้ยอมรับหลักการกำหนดค่าสินไหมทดแทนเพื่อชดเชยตามความเสียหายที่แท้จริงมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จึงอาจทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในระยะเริ่มแรกได้ ดังนั้น จึงขอสรุปผลดีและผลเสียของการนำหลักค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาปรับใช้ ดังนี้

๑) ผลดีของการนำหลักค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาปรับใช้

- ทำให้การดำเนินคดีทางแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับคดีละเมิดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษ คือ การลงโทษจำเลยให้มีความเข็ดหลาบและป้องกันการกระทำผิดที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

- สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายของรัฐที่มุ่งประสงค์ให้เกิดสภาพบังคับในทางกฎหมายอย่างจริงจัง เช่น เรื่องความลับทางการค้า และการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ เป็นต้น

- เป็นการอุดช่องว่างกฎหมายจากการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ กล่าวคือ ในคดีละเมิดบางประเภทผู้กระทำละเมิดมีเจตนาจงใจกระทำ เนื่องจากผลประโยชน์ที่จะได้รับมีมูลค่าสูงมากกว่าค่าเสียหายที่ตนจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย ดังนั้นการกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษจึงสามารถบังคับให้จำเลยคืนผลประโยชน์ในส่วนที่ตนได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายเหล่านั้นให้แก่ผู้เสียหายได้อีกแนวทางหนึ่งด้วย

๒) ผลเสียของการนำหลักค่าเสียหายในเชิงลงโทษมาปรับใช้

- ก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการลงโทษกับผู้กระทำผิด ทั้งนี้เพราะค่าเสียหายในเชิงลงโทษมีวัตถุประสงค์เป็นการลงโทษกับผู้กระทำผิดเช่นเดียวกันกับหลักการในกฎหมายอาญามากกว่าจะเป็นการเยียวยาความเสียหายในทางแพ่ง ซึ่งในทางกฎหมายอาญาแล้วมีหลักการที่สำคัญประการหนึ่ง คือ หลักการห้ามลงโทษผู้กระทำผิดซ้ำสองในความผิดอย่างเดียวกัน (double jeopardy) ดังนั้นในคดีละเมิดที่มีความเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญานอกจากผู้กระทำผิดจะต้องได้รับลงโทษในคดีอาญาแล้ว ก็ยังอาจได้รับการลงโทษในทางแพ่งเป็นการชดใช้ค่าเสียหายในเชิงลงโทษที่มีจำนวนสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง

- เป็นช่องทางในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของบุคคลบางกลุ่มได้ เช่น หมายความอาจแสวงหาผลประโยชน์ในคดีที่ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษที่มีมูลค่าสูงมาก หรือในคดีละเมิดบางประเภท โจทก์อาจให้การบิดเบือนจากความเป็นจริงได้ เพราะค่าเสียหายในเชิงลงโทษเป็นค่าเสียหายที่เพิ่มเติมขึ้นจากค่าเสียหายที่โจทก์พิสูจน์ได้ จึงถือเสมือนหนึ่งว่าโจทก์ได้รับผลกำไรนอกเหนือไปจากค่าเสียหายที่แท้จริง

หากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมภายในประเทศปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร อาจก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมต่อผู้กระทำผิด เนื่องจากกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษที่มีจำนวนมากเกินสมควร ย่อมเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้กระทำผิดที่จะต้องรับผิดชอบในจำนวนเงินเหล่านั้น

สำหรับร่างมาตราอื่น ๆ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นด้วยโดยไม่มีข้อสังเกตแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยหลักกฎหมายหรือบทบัญญัติว่าด้วยละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีที่มาจากกฎหมายต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี สวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น ด้วยเวลาที่มีอย่างจำกัด การเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศจึงทำได้ในระดับหนึ่ง และเมื่อคณะรัฐมนตรีรับหลักการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้เปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศอย่างละเอียดต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๖

[๑]มาตรา ๑๓ ในกรณีความเสียหายเกิดขึ้นต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัยโดยของสารที่สะสมอยู่ในร่างกายของผู้บริโภคหรือเป็นกรณีที่ต้องใช้การแสดงอาการ ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทน ผู้บริโภคต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในสามปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหายและรู้ตัวผู้ประกอบการธุรกิจที่ต้องรับผิดชอบ แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้ถึงความเสียหาย

[๒]มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๕ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว ย่อมได้รับความคุ้มครอง

การกล่าวหาหรือไขข่าวแพร่หลายซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชน อันเป็นการละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะกระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ โดยมีขอบจากข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๑ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

ฯลฯ

ฯลฯ

[๓] ประจักษ์ พุทธิสมบัติ, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด และจัดการงานนอกสั่ง, บริษัท ศรีสมบัติการพิมพ์ จำกัด กรุงเทพฯ, น. ๒๓